

QORTI CIVILI PRIM`AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT McKEON

Illum il-Hamis 30 ta` Marzu 2017

Kawza Nru. 7
Rikors Nru. 642/12 JZM

Suzanne Busuttil, karta tal-identita` numru 19076(M) u Brian Busuttil, karta tal-identita` numru 525373(M) f'ismu proprju u bhala Direttur f'isem u in rappresentanza ta` Stealth Holdings Limited, C26763

kontra

1) Francis Busuttil & Sons Limited, C334; 2) B&S Contractors Limited, C552; 3) Franco Busuttil ID11461(M); 4) Michael Busuttil ID51261(M); 5) Joseph Busuttil ID90968M; 6) Christian Busuttil ID199278M; u 7) Jean Paul Busuttil ID102172M; ilkoll fil-kwalita` tagħhom kollha bhala diretturi f'isem Francis Busuttil & Sons Limited u B&S Contractors Limited, hliet Franco Busuttil li ma huwiex Direttur ta` B&S Contractors Limited u Jean Paul Busuttil li ma huwiex direttur ta` Francis Busuttil & Sons Limited u għal kull interess li jista` jkollhom; 8) Foster Clark Products Limited (C803); 9) Francis Busuttil & Sons (Marketing) Limited (C24137); 10) B&S Exports Limited (C16946); 11) B&S Manufacturing Limited (C16941); u 12) Chris

Degiorgio ID70456(M) bhala direttur ta` Foster Clark Products Limited u ta` Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited; u b`digriet tat-12 ta` Mejju 2014 gew kjamati fil-kawza Rebecca Darmanin Kissau (ID54472M), Natasha Busutil (ID317370M), Paul Busutil (ID695058M), Joanna Decesare (ID412357M), Mary Ann Lanzon (ID555155M), Roberta Pecci Busutil (ID809060M), Clarissa Pace (ID521963M), T&L Holdings Limited (C8054), Maria Schaerrer Busutil (Passaport Svizzeru 5115194), Simone Pace Busutil (ID192157M), Christian Busutil (ID199278M), Joseph Busutil (ID90968M), u Michael Busutil (ID51261M), bhala azzjonisti ta` Francis Busutil & Sons Limited (C334); u bhala azzjonisti ta` B&S Contractors Ltd (C522), Sealex Holdings Co Ltd (C14190), Mavel Holdings Co Ltd (C16864), Antonia Busutil (ID51231M), Bag Investments Limited (C14189), Yan Co Limited (C11586), B.C Investments Limited (C8063), The Estate of the Late Charles Busutil, Joanna Decesare (ID412357M), Mary Ann Lanzon (ID555155M), Clarissa Pace (ID521963M), Roberta Pecci Busutil (ID801060M), Maria Schaerrer Busutil (Passaport Svizzeru 5115194), Simone Pace Busutil (ID192151M), Michael Busutil (ID51261M), u Franco Busutil (ID11461M)

Il-Qorti :

I. Preliminari

Rat ir-rikors prezentat fit-22 ta` Gunju 2012 li jaqra hekk –

1. *ILLI dan huwa Rikors a tenur tal-art 402 tal-Companies Act (Kap 386) ; l-esponenti qed jillanjaw illi “the affairs of the company” ilhom zmien twil jitmexxew u qed jitmexxu fil-mument u minghajr ebda prospett illi dan jinbidel fil-futur, b`mod illi huwa oppressiv, unfairly discriminatory against, or unfairly prejudicial magħhom bhala membri u / jew kontra l-interessi tal-membri kollha. L-esponenti jillanjaw ukoll illi minkejja kull apparenza kontrarja, spiss maskerata f-kumitati u minuti, hemm nuqqasijiet serji ta` corporate governance u trasperenza, u rispett lejn il-minoranzi ;*

2. *ILLI l-interess u locus standi tal-esponenti huwa ta` azzjonisti diretti jew ultimate u beneficial owners fl-azzjonijiet fil-kumpanniji msemmija. L-esponenti sejrin jergghu jirrepetu formalment u ghal finijiet u effetti kollha talligi l-lanjanzi taghhom. Dawn gew trasmessi lill-Bord tad-Diretturi u azzjonisti ohra ghal diversi drabi, zejjed drabi u qatt ma nghataw twegiba jew reazzjoni ;*

3. *ILLI l-esponenti jesponu illi t-tmexxija tal-kumpannija hija bi vjolazzjoni tad-doveri tad-diretturi kif illum parzjalment kodifikati fl-art 136A tal-Companies Act :*

- (i) *vjolazzjoni tad-doveri bazici ta` direttur ta` self-dealing u conflict of interest ;*
- (ii) *vjolazzjoni tad-dover baziku ta` direttur li jagixxu fl-ahjar interess tal-kumpannija ;*
- (iii) *vjolazzjoni tal-corporate opportunity doctrine, fejn xi diretturi jiehdha vantagg personali taghhom, opportunitajiet kummerciali li jigu f`kuntatt magħhom minhabba l-kariga ;*
- (iv) *nuqqas serju ta` trasparenza minhabba nuqqas ta` trasmisjoni ta` informazzjoni kompleta, b`mod illi l-membri jew xi membri tal-Bord ma humiex f`pozizzjoni li jaraw il-kwadru shih tas-sitwazzjoni ;*
- (v) *tmexxija “oligarkika” tal-kumpannija, fejn numru zghir jagħmel decizjonijiet wahdu u fl-interess ta` ffit, mhux fl-interess aktar wiesgha tal-kumpanniji ;*
- (vi) *nuqqas ta` access ghall-informazzjoni ;*
- (vii) *beneficċju mhux awtorizzati jew mohbija minn xi membri.*

Dawn in-nuqqasijiet huma ezempji ghaliex fil-kors tal-provi jirrizultaw izjed. In-nuqqas fil-corporate governance hija sistematika u sistematika fit-tmexxija ; l-esponenti jghidu illi hemm concert and collusion bejn diversi interassi biex jostakolaw corporate governance proprja fit-tmexxija tal-kumpannija ;

4. *ILLI l-lanjanzi, già ripetutament trasmessi à outrance u injorati sistematikament huwa hekk sintetizzati :*

- (i) *nuqqas minkejja talbiet kostanti u ripetuti li tigi provduta informazzjoni fuq l-istatus tal-kumpannija : dan jinkludi dokumenti, records u minuti ta` meetings u laqghat, informazzjoni finanzjarja. Intalbu inutilment management accounts ta` kull xahar għal kull kumpannija sussidjarja li topera u hija attiva ;*

(ii) meta inghataw management reports, dawn inghataw minghajr analizi, spjegazzjoni jew reconciliations ta` figuri ; għandu jigi spjegat hawnhekk illi figuri minghajr analizi dettaljata u spjegazzjoni li tqiegħed il-figuri fil-kuntest huma fl-ahjar ipotesi inutli u fl-agħar ipotesi misleading u fuorvianti ; fil-fatt il-ftit analizi jew spjegazzjonijiet li nghataw kien aktarx inkompjuti, insufficenti jew misleading u fistanzi ohra addirittura ma nghatat xejn ;

(iii) ma nghatawx pjanijet kummercjali ta` kull sena u għal kull hames snin tal-kumpanniji sussidarji u rapporti aggornati u attwali ghall-mument dwar il-progett ta` fabbrika u mhazen godda ta` Foster Clark Products Limited u ta` ufficini godda ta` Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited ;

(iv) istanzi fejn xi membri tal-Bord tad-Diretturi hbew lill-Bord tad-Diretturi informazzjoni jew ipprovdew rapporti jew informazzjoni li hija nkompleta jew falza, bhal per ezempju dwar progetti godda li dahlet fihom il-kumpannija jew is-sussidjarji tagħha ;

(v) nuqqas ta` xi membri tal-Bord tad-Diretturi, in vjolazzjoni tal-basic fiduciary duties tagħhom u kif kodifikati fil-Companies Act li jevitaw li jitqieghdu jew jagixxi f'sitwazzjoni ta` konfliett ta` interess, jew self-dealing mal-kumpannija jew li josservaw il-corporate opportunity doctrine li ma jehdux huma opportunitajiet kummercjali li gew għandhom fil-vesti ta` Diretturi tal-kumpannija ;

(vi) nuqqas kollettiv tad-dirigenza li għandha fidejha t-tmexxija li jipprezentaw lill-Bord tad-Diretturi pjanijet maqbula u strategija għal xi kumpannija parti mill-Busutil Group ;

(vii) nuqqas tal-Bord li jwiegeb mistoqsijiet legittimi dwar kwistjonijiet u mplikazzjonijiet legali li jolqtu l-kumpanniji ; fil-fatt l-esponent Brian Busutil għamel mistoqsijiet rilevanti u attwali lill-Bord li ma twegħbux, u meta l-esponent Suzanne Busutil talbet li jittieħed parir legali indipendenti, il-maggoranza fil-Bord, b'konfliett car ta` interess, giet rifutata mill-Bord ;

5. ILLI l-esponenti huma konxji tal-entita` tal-kuntest u ma hijiex l-intenzjoni tagħhom li jagixxu b`mod li jikkawzaw hsara u danni, izda jidhrilhom illi huma ntitolati illi l-kumpanniji jitmexxew b`mod serju u konsistenti man-negożju tagħhom, kif ukoll b`mod car, trasparenti u li jirrifletti z-zminijiet u l-generazzjonijiet differenti ta` azzjonisti. Kienu kostretti jieħdu dawn il-mizuri propriju minhabba n-nuqqas sistematiku tal-Bordijiet ta` Diretturi rispettivi illi sistematikament injoraw talbiet biex it-tmexxija ma tibqax diskriminatorja u kontra l-interessi tal-azzjonisti jew xi whud minnhom ;

6. *ILLI ghalhekk filwaqt illi huma bhal dejjem ser jagixxu b`mod ghaqli u responsabqli, jintimaw minn issa illi behsiebhom jiehdu kull misura legali u prudenti biex jipprotegu l-interessi taghhom u sabiex tieqaf il-hsara li qed issir lill-kumpanniji u lill-interessi taghhom.*

GHALDAQSTANT L-ESPONENTI, jitolbu bl-akbar rispett l-intervent u l-azzjoni ta` din l-Onorabbli Qorti sabiex taghti dawk id-direttivi li jidhrilha xierqa u opportun, fl-interess tar-rikorrenti fid-dawl ta` dak kollu preambulat u premess, imma tenut kont tal-interessi tal-kumpannija u l-azzjonisti tagħha, sabiex jieqfu l-abuzzi fuq indikati u sabiex ikun hemm tmexxija skond regoli u principji accettati ta` corporate governance, kif rikjest mill-Companies Act, inkluz l-art 136A(2)(A) u taht il-provvedimenti li din il-Qorti joghgħobha tagħti.

Rat ir-risposta li pprezentaw l-intimati Foster Clark Products Limited, Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited, B&S Exports Limited, B&S Manufacturing Limited u Chris Degiorgio bhala direttur ta` Foster Clark Products Limited u ta` Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited fis-7 ta` Settembru 2012 li taqra hekk :-

Illi fl-ewwel lok u preliminarment l-esponenti mhumiex il-legittimi kontraditturi stante li r-rikorrenti mhumiex azzjonisti (membri) fis-socjetajiet intimati Foster Clark Products Limited, Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited, B&S Exports Limited u B&S Manufacturing Limited, filwaqt li l-intimat Chris Degiorgio “ex admissis” mill-istess rikorrenti hu biss direttur ta` Foster Clark Products Limited u ta` Francis Busutil & Sons (Marketing) Limited u għalhekk għandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju.

Illi fit-tieni lok u preliminarament u mingħajr pregudizzju għal fuq espost, għandu jigi rilevat in-nuqqas ta` integrita` tal-gudizzju stante li l-azzjonisti tas-socjetajiet intimati Francis Busutil & Sons Limited u B&S Contractors Limited mhumiex partijiet f'dawn il-proceduri u għalhekk l-esponenti jitolbu l-kjamata in kawza tal-istess.

Illi fit-tielet lok u wkoll preliminarment u mingħajr pregudizzju għal fuq espost, wieħed jirrileva li ma jirrizultax b`mod car liema rimedju qed jigi verament invokat mir-rikorrenti. Waqt illi l-premessa hi li r-rikors qiegħed isir a tenur tal-artikolu 402 tal-Kap 386, l-ilmenti u l-lanjanzi huma kollha diretti kontra d-diretturi u fir-rigward gie nvokat l-artikolu 136A tal-istess Kap. L-istess talba mbaghad hija għat-“tmexxija skond regoli u principji accettati ta` corporate governance, kif rikjest mill-Companies Act (m`hemm xejn dwar corporate governance fil-Companies Act) inkluz l-artikolu 136A(2)(A)” illi fl-isfond ta` dan kollu r-rimedju hu dak previst fl-artikolu 140 tal-Kap 386 u mhux l-istanza odjerna u għalhekk ukoll it-talbiet tar-rikorrenti għandhom jigu respinti.

Illi fil-mertu l-allegazzjonijiet kollha migjuba fir-rikors promotur dwar agir mhux korrett tad-diretturi intimati u ta` tmexxija rregolari u allegazzjonijiet ohra huma kollha michuda bhala ghal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt. Kif ser jigi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza, il-kumpanniji intimati kollha, inkluz ukoll dawk li fihom ir-rikorrenti huma azzjonisti, jitmexxew skond il-ligi, fl-ahjar interess tal-azzjonisti kollha u b`rizultati ottimi. Ghalhekk it-talba tar-rikorrenti hi kompletament minghajr bazi u għandha tigi michuda bl-ispejjez kontra tagħhom stante li ma tezisti l-ebda raguni ghaliex l-Artikolu 402 tal-Kap 386 kif invokat mir-rikorrenti għandu jigi applikat.

Rat ir-risposta ta` l-intimati Francis Busuttil & Sons Limited, B&S Contractors Limited, Franco Busuttil, Michael Busuttil, Joseph Busuttil, Christian Busuttil, Jean Paul Busuttil lkoll fil-kwalita` tagħhom kollha bhala diretturi fisem Francis Busuttil & Sons Limited u B&S Contractors Limited hliel Franco Busuttil li ma huwiex direttur ta` B&S Contractors Limited u Jean Paul Busuttil prezentata fis-7 ta` Settembru 2012 li taqra hekk –

Illi fl-ewwel lok u preliminarjament għandu jigi rilevat in-nuqqas ta` integrita` tal-gudizzju stante li l-azzjonisti tas-socjetajiet intimati Francis Busuttil & Sons Limited u B&S Contractors Limited mhumiex partijiet f'dawn il-proceduri u għalhekk l-esponenti jitkolbu l-kjamata in kawza tal-istess.

Illi fit-tieni lok u wkoll preliminarment u minghajr pregudizzju għal fuq espost, wieħed jirrileva li ma jirrizultax b`mod car liema rimedju qed jigi verament invokat mir-rikorrenti. Waqt illi l-premessa hi li r-rikors qieghed isir a tenur tal-artikolu 402 tal-Kap 386, l-ilmenti u l-lanjanzi huma kollha diretti kontra d-diretturi u fir-rigward għie invokat l-artikolu 136A ta` l-istess Kap. L-istess talba mbagħad hija għat-“tmexxija skont regoli u principji accettati ta` corporate governance kif rikjest mill-Companies Act (m`hemm xejn dwar corporate governance fil-Companies Act) inkluz l-artikolu 136A(2)(A) ...” Illi l-isfond ta` dan kollu r-rimedju hu dak previst fl-artikolu 140 tal-Kap 386 u mhux l-istanza odjerna u għalhekk ukoll it-talbiet rikorrenti għandhom jigi respinti.

Illi fil-mertu l-allegazzjonijiet kollha migjuba fir-rikors promotur dwar agir mhux korrett tad-diretturi ntimali u ta` tmexxija rregolari u allegazzjonijiet ohra huma kollha michuda bhala għal kollox infonfati fil-fatt u fid-dritt. Kif ser jigi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza l-kumpanniji ntimali, u li fihom r-rikorrenti huma azzjonisti, jitmexxew skont il-ligi, fl-ahjar interess tal-azzjonisti kollha u b`rizultati ottimi. Ghalhekk it-talba tar-rikorrenti hi kompletament minghajr bazi u għandha tigi michuda bl-ispejjez kontra tagħhom stante li ma tezisti l-ebda raguni valida ghaliex l-Artikolu 402 tal-Kap 386 kif invokat mir-rikorrenti għandu jigi applikat.

Rat illi *in primis* kienet trattata l-ewwel eccezzjoni preliminari ta` l-intimati Foster Clark Products Limited, Francis Busuttil & Sons (Marketing) Limited, B & S Exports Limited, B & S Manufacturing Limited u Chris Degiorgio nomine.

Rat il-provvediment illi tat fis-6 ta` Mejju 2013 fejn laqghet l-ewwel eccezzjoni preliminari ta` l-intimati Foster Clark Products Limited, Francis Busuttil & Sons (Marketing) Limited, B&S Exports Limited, B&S Manufacturing Limited u Chris Degiorgio bhala direttur ta` Foster Clark Products Limited, iddikjarat illi ma kienux legittimi kontraditturi tar-rikorrenti, u lliberathom mill-osservanza tal-gudizzju, bl-ispejjez kontra r-rikorrenti.

Rat illi kienet tat permess lir-rikorrenti sabiex jinterponu appell minn dan il-provvediment.

Rat id-decizjoni li tat il-Qorti tal-Appell fil-31 ta` Jannar 2014 fejn laqghet l-ewwel eccezzjoni ta` l-intimati Foster Clark Products Limited, Francis Busuttil & Sons (Marketing) Limited, B&S Exports Limited, B&S Manufacturing Limited u Chris Degiorgio bhala direttur ta` Foster Clark Products Limited, iddikjarat irritu u null l-appell tar-rikorrenti (l-appellanti), cahdet l-istess, bl-ispejjez kontra l-appellanti.

Rat illi fl-udjenza tal-10 ta` Marzu 2014 kienet irtirata t-tieni eccezzjoni mill-intimati.

Rat illi kienet milqugha t-talba tal-intimati ghall-kjamata fil-kawza tal-azzjonisti tal-kumpanniji Francis Busuttil & Sons Limited u B&S Contractors Limited.

Rat ir-risposta ta` l-kjamati fil-kawza Rebecca Darmanin Kissau (ID54472M), Natasha Busuttil (ID317370M), Paul Busuttil (ID695058M), Joanna Decesare (ID412357M), Mary Ann Lanzon (ID555155M), Roberta Pecci Busuttil (ID809060M), Clarissa Pace (ID521963M), Maria Schaerrer Busuttil (Passaport Svizzeru 5115194), Simone Pace Busuttil (ID192157M), Christian Busuttil (ID199278M), Joseph Busuttil (ID90968M), Michael Busuttil (ID51261M), Sealex Holdings Co Ltd (C14190), Mavel Holdings Co Ltd (C16864), Antonia Busuttil (ID51231M), u The Estate of the Late Charles Busuttil, prezantata fis-16 ta` Gunju 2014 li taqra hekk -

Minn dak li jafu l-intimati, partikolarment izda mhux biss mir-rizultati ecclenti li jottjenu konsistentement il-kumpanniji, l-allegazzjonijiet kollha migjuba fir-rikors promotur huma mhux biss infondati, imma frivoli u probabbilment animati minn agenda li tmur lil hinn minn dak allegat. L-allegazzjonijiet u, iktar u iktar, il-kawza, jaghmlu hsara lill-kumpanniji u, indirettament, lill-intimati.

Ghalhekk it-talba tar-rikorrenti hi kompletament minghajr bazi u għandha tigi michuda bl-ispejjez kontra tagħhom, b'rizerva ta` kull dritt u rimedju kontra r-rikorrenti fir-rigward tal-hsara li qed igarrbu l-kumpanniji minhabba fl-agir tagħhom.

Rat ir-risposta ta` Franco Busuttil (ID11461M) u B.C. Investments Limited (C8063), prezentata fis-26 ta` Gunju 2014 li taqra hekk –

Illi t-talbiet dedotti mir-rikorrenti huma għal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu michuda bl-ispejjez ghaliex il-kumpanniji koncernati jitmexxew sew u skont il-ligi bil-konsewenza illi l-ebda oppressjoni u / jew pregudizzju u / jew diskriminazzjoni ma huma qed jigu kawzati fil-konfront tar-rikorrenti u kwindi ma tezisti l-ebda raguni valida ghaliex dina l-Onorabbi Qorti għandha tagħti lir-rikorrenti xi rimedju a tenur tal-Artikolu 402 tal-Kap. 386.

Rat ir-risposta ta` Jean Paul Busuttil għal Bag Investments Limited u Louiana Busuttil għal Yan Company Limited, azzjonisti ta` B&S Contractors Limited, prezentata fis-16 ta` Settembru 2014 li taqra hekk –

1. Illi din ir-risposta hi limitata għal dak li jirrigwarda l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti fil-konfront tal-kumpannija B&S Contractors Limited u s-sussidjarji tagħha izda ma humiex qed jikkumentaw dwar l-allegazzjonijiet fil-konfront tal-kumpanniji l-ohra u lanqas tad-diretturi tagħhom.

2. Illi l-esponenti jirrispondi għat-talbiet fir-rikors promotorju billi jghidu li l-affarijiet deskritti mir-rikorrenti huma affarijiet li għalihom għandhom jirrispondu d-diretturi tal-kumpannija individwalment u certament mhux l-esponenti li huma għal kollox estraneji ghall-fatti reklamati mir-rikorrenti.

3. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghas-suespost l-esponenti jghidu li huma qatt ma ghamlu xejn li jista` jigi deskrift bhala diskriminatorju u / jew abusiva u / jew lesiva tad-drittijiet ta` xi membru tal-kumpannija la fil-konfront tar-rikorrenti u lanqas fil-konfront ta` xi membru iehor tal-kumpannija FBS u kwindi għandhom jigu liberati mil-osservanza tal-gudizzju.

4. Illi l-esponent saret taf li fil-mori ta` din il-procedura sar rikors fl-ismijiet premessi bin-numru 642/2012/1 u li permezz tieghu r-rikorrenti qegħdin jitkol interim order koncernanti t-tnejħiha ta` Suzanne Busuttil mill-kariga ta` direttur tal-kumpannija FBS. Ghalkemm dan il-kaz jirrigwarda l-kumpannija FBS u mhux B&S Contractors Limited, l-esponenti jridu li jigu notifikati bir-rikors in kwistjoni sabiex ikunu jistgħu jirrispondu formalment ghall-istess u jagħmlu s-sottomissjoni tagħhom fir-rigward. Jirrilevaw f'dan ir-rigward li l-azzjonisti ma gewx notifikati bir-rikors de quo. L-esponenti jridu li din il-Qorti tisma` lill-azzjonisti kollha espressament ukoll fuq dan il-punt. B'danakollu xtaqu li jagħmluha cara minn issa li huma jafu bi ftehim espress bejn l-azzjonisti kollha li kull wieħed mill-ahwa originali u l-familjari diretti tagħhom, li għandhom għoxrin fil-mija tal-ishma kull wieħed (legacy family) kellhom u għad għandhom id-dritt li jinnominaw direttur fuq il-Bord tal-kumpannija, dan kif gie attwat espressament u ripetutamente mill-bidu tal-kumpannija sa meta qam it-tilwim bejn Suzanne Busuttil u whud mill-membri tal-familja.

5. Illi stante r-relazzjoni ta` familja li tezisti bejn il-partijiet l-esponenti jhossu li d-disgwid li qam għandu jigi risolt bi djalogu bejn il-partijiet kollha u tħid bla pregudizzju li hi lesta biex tħin lill-partijiet jaslu għal soluzzjoni bonarja.

6. Tant għandhom x`jissottomettu l-esponenti f'dan l-istadju.

Rat ir-risposta ta` T&L Holdings Limited, prezentata fis-17 ta' Settembru 2014 li taqra hekk –

1. Illi l-kumpannija T&L Holdings Limited izzomm l-ishma li kienu jappartjenu lil Louis Busuttil, wieħed mill-ahwa fundaturi tal-kumpannija Francis Busuttil & Sons Limited (FBS). L-esponenti thaddan 20% tal-kapital azzjonarju u hi għalhekk l-akbar azzjonista fil-kumpannija FBS.

2. Illi din ir-risposta hi limitata għal dak li jirrigwarda l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti fil-konfront tal-kumpannija FBS u s-sussidjarji tagħha izda ma humiex qed jikkumentaw dwar l-allegazzjonijiet fil-konfront tal-

kumpanniji B&S Contractors Limited billi hi ma hijiex azzjonista f'dik il-kumpannija.

3. *Illi l-esponenti tirrispondi ghat-talbiet fir-rikors promotorju billi jghidu li l-affarijiet deskritti mir-rikorrenti huma affarijiet li ghalihom għandhom jirrispondu d-diretturi tal-kumpannija u certament mhux l-esponenti li hi għal kollox estranea ghall-fatti reklamati mir-rikorrenti.*

4. *Illi fi kwalsiasi kaz u mingħajr pregudizzju għas-suespost l-esponenti tghid li hi qatt ma għamlx xejn li jista` jigi deskritt bhala diskriminatorej u / jew abusiva u / jew lesiva tad-drittijiet ta` xi membru tal-kumpannija la fil-konfront tar-rikorrenti u lanqas fil-konfront ta` xi membru iehor tal-kumpannija FBS u kwindi għandhom jigu liberati mil-osservanza tal-gudizzju.*

5. *Illi l-esponent saret taf li fil-mori ta` din il-procedura sar rikors fl-ismijiet premessi bin-numru 642/2012/1 u li permezz tieghu r-rikorrenti qegħdin jitkolbu interim order koncernanti t-tnejhija ta` Suzanne Busuttil mill-kariga ta` direttur tal-kumpannija FBS. Billi l-esponenti giet kjamat f'din il-kawza tghid li hi għandha tigi notifikata bir-rikors in kwistjoni sabiex tkun tista` tirrispondi formalment ghall-istess u tagħmel is-sottomissjoni tagħha fir-rigward. Tirrileva li f'dan ir-rigward li l-azzjonisti ma gewx notifikati bir-rikors de quo u li fir-risposta tagħhom wara li gew kjamat in kawza ma jidhirx li għamlu riferenza għal din il-kwistjoni. L-esponent tghid li din il-Qorti għandha tisma` lill-azzjonisti kollha espressament ukoll fuq dan il-punt. B`danakollu xtaqet tagħmilha cara minn issa li hija taf bi ftehim espress bejn l-azzjonisti kollha li kull wieħed mill-ahwa originali u l-familjari diretti tagħhom, li għandhom ghoxrin fil-mija tal-ishma kull wieħed (legacy family) kellhom u għad għandhom id-dritt li jinnominaw direttur fuq il-Bord tal-kumpannija, dan kif gie attwat espressament u ripetutamente mill-bidu tal-kumpannija sa meta qam it-tilwim bejn Suzanne Busuttil u whud mill-membri tal-familja.*

6. *Tirrileva ukoll li dan l-ahhar rikors ma għandux jigi dekretat qabel ma l-esponenti jigu formalment notifikati bih u jkollhom opportunita` shiha li jirrispondi.*

7. *Tant għandha x`tissottometti l-esponenti f'dan l-istadju.*

Semghet ix-xieħda u rat il-provi l-ohra li tressqu mill-partijiet fil-kors tal-kawza.

Rat illi fl-udjenza tal-20 ta` Mejju 2016 accettat it-talba tal-partijiet sabiex il-provi formanti parti mill-atti tal-kawzi Rik. Nru. 833/14 JZM, 802/14 JZM u 12/15JZM ikunu jikkostitwixxu prova anke ghall-fini ta` din il-kawza.

Rat il-provi li saru fil-kawzi Rik. Nru. 833/14 JZM, 802/14 JZM u 12/15JZM ikunu jikkostitwixxu prova anke ghall-fini ta` din il-kawza.

Rat in-noti ta` osservazzjonijiet.

Semghet is-sottomissjonijiet tal-ahhar bil-fomm.

Rat illi l-kawza thalliet ghal-lum ghal provvedimenti finali dwar il-mertu.

Rat l-atti l-ohra, inkluz il-verbali tal-udjenzi, u l-ghadd ta` provvedimenti li kienu mogtija fil-kors tal-kawza.

II. Provi

Suzanne Busuttil xehdet illi Stealth Holdings Limited hija proprjeta` ta` huha Brian Busuttil. Stealth Holdings Limited għandha ishma fil-kumpannija B & S Contractors Limited. Hijha azzjonista ta` Francis Busuttil & Sons Limited u ta` B & S Contractors Limited.

Xehdet illi hemm zewg gruppi li kienu originarjament jappartjenu lil hames ahwa subien Busuttil, li wiehed minnhom huwa missierha. Spjegat li attwalment dawn jappartjenu lit-tfal ta` dawn is-subien. Fl-ewwel grupp li huwa FBS *Group*, hemm Francis Busuttil & Sons Limited li hija *holding company*. Din imbagħad għandha bhala sussidjarja tagħha lil Foster Clark Products Limited. FBS Marketing Limited hija kumpannija sussidjarja li hija involuta fl-importazzjoni u *wholesale*. Medina Food Manufacturing Company Limited hija kumpannija sussidjarja li ma għadhiex topera.

Kompliet tghid li B & S *Group* kien jappartjeni originarjament lil hamest ahwa li llum il-gurnata huma l-hames *legacy families*. B & S Contractors Limited hija l-parent *holding company* filwaqt li B & S Exports u B & S Manufacturing huma sussidjarji. It-tliet kumpanniji fil-B & S *Group* huma fir-realta` kumpanija wahda ta` manifattura li gew divizi għal ragunijiet ta` taxxa. Is-sehem tagħha ta` Francis Busuttil & Sons Limited huwa ta` 10% peress li hija għandha 40 sehem. Huha għandu l-listess bhalha.

Qalet li Stealth Holdings Limited għandha 2000 sehem fi B & S Contractors Limited, filwaqt li huha għandu 1000 sehem. Flimkien għandhom 10% tal-kumpannija. Hija għandha 3,000 sehem ta` B & S Contractors Limited u għalhekk hija wkoll għandha 10%. Sostniet li x-xenarju huwa wieħed fejn il-kumpanniji huma kollha konnessi peress li kollox gej minn negozju ta` familja. Spjegat li anke d-diretturi huma komuni f'hafna minn dawn il-kumpanniji. Foster Clarks Products Limited tbiegh prodotti ta` B & S Group u anke vice versa. Sostniet li anke finanzjarjament, dawn huma lkoll konnessi. Fil-kaz ta` numru ta` okkazjonijiet, decizjonijiet jittieħdu fl-interess tal-grupp u mhux tal-kumpanniji individwali.

Stqarret illi kien Mejju 2007 li saret 10% *shareholder* fi Francis Busuttil & Sons Limited (FBS). F`Ottubru 2009, saret 10% *shareholder* ta` B & S Contractors Limited. Kienet ukoll direttrici ta` FBS bejn April 2008 u Frar 2013. Kienet direttur ta` B & S bejn Mejju 2010 sa Frar 2013 u rega` kienet appuntata f'Marzu 2013. Hija direttrici ta` B & S Exports Limited u B & S Group minn Mejju 2010. Spjegat ukoll li hija *accountant*, awditur u *management consultant*.

Fissret illi hija u huha kellhom jirrikorru għal dawn il-proceduri minhabba l-problemi serji li hemm fil-familja Busuttil. Illum in-negozju tal-familja Busuttil huwa kkontrollat minn hames *legacy families* u hi u huha jiffurmaw wahda minnhom. In-negozju tal-familja Busuttil jirrigwarda FBS Group u B & S Group. Dawn il-gruppi għandhom diversi kumpanniji sussidjarji li uhud minnhom joperaw u ohrajn le. Iz-zewg gruppi ta` kumpanniji huma trattati bhala entita ekonomika wahda peress li kollha huma konnessi u dependenti fuq xulxin kif ukoll huma proprjeta` u kkontrollati mill-istess individwi.

Kien hemm diversi sitwazzjonijiet fejn in-negozju tal-kumpanniji varji fiz-zewg gruppi sehh b`mod oppressiv, diskriminatory u ta` pregudizzju ghaliha, għal huha Brian kif ukoll ghall-ahajr interessi tal-membri kollha.

Spjegat li qabel ma ttrasferixxa l-ishma tieghu lilha u lil huha, missierha wkoll sofra minn tali agir.

Sostniet li kien hemm atti wkoll konsistenti f'abbuz ta` poter, gideb u atteggjament frawdolenti. Fost ohrajn semmiet, li kien hemm skemi biex jigu migħuba fix-xejn il-kumpanniji fil-grupp li l-aktar jirrendu bhal meta kien hemm pjanijiet biex l-ishma ta` Foster Clark Products Limited jigu trasferiti lil *holding company* fl-Olanda sabiex titneħha l-kontroll ta` Foster Clark Products Limited mill-familja Busuttil. Sostniet li kienew wkoll saru negozjati biex FCP tinbiegħ lil *multinational organisation* għal 10% tal-valur reali tagħha. Spjegat li fl-istess hin, gew rifutati offerti li kienew validi ghall-akkwist ta` FCP. Hija allegat li kien hemm diversi skemi biex l-profitt u *dividends* ta` B & S jigu ridotti. Inholqu

impiegi u posizzjonijiet li ma kinux awtorizzati. Ma kenitx tinghata informazzjoni meta mitluba ; ittiehdu anke decizjonijiet li kienu jmorru kontra l-*memorandum and articles of association*.

Ilmentat li kien hemm inkompetenza mill-maggor parti tad-diretturi u *top management*. Il-kumpanniji u l-gruppi ma għandhom l-ebda pjanijiet formali u strategiji. Huma nieqsa minn *effective internal controls, good basic management principles* u *good corporate governance*. Spjegat li uhud mis-sussidjarji joperaw b'telf jew mingħajr profit. Kien hemm ukoll dewmien fil-progress ta` progetti. Kien hemm ukoll diretturi li agixxew b'kunflitt ta` interess . Fost ilmenti ohra, semmiet li kien hemm diretturi li approvaw u awmentaw is-salarji tagħhom stess; rcivew benefiċċi finanzjarji eccessivi; kellhom kumpanniji li kienu jikkompetu direttament jew indirettament man-negożju tal-familja; u kienu jaqilghu *commissions* personalment fuq *business deals*.

Irreferiet ukoll għal istanzi fejn kien hemm diskriminazzjoni diretta lejn il-familja tagħha. Spjegat li l-familja tagħha mhjiex rapprezzata fil-bord tad-diretturi ta` FBS u lanqas f'bordijiet tas-sussidjarji ta` FBS. Huma l-unika familja li ma għandhom l-ebda membru li huwa impjegat fin-negożju tal-familja minkejja li dan huwa dritt inkluz *fil-memorandum and articles of association* ta` FBS. Spjegat li missierha, kuntrarjament għal hutu l-ohra, gie mgieghel jirtira meta wasal fl-eta` ta` l-irtirar.

Ir-riperku kussjonijet ta` dan kollu huwa li qed ikun hemm impatt negattiv fuq l-*ultimate individual shareholders* ta` FBS u B & S. Dan kollu jaffettwa wkoll il-qleġġ li tagħmel il-kumpanija, u fl-ahhar mill-ahhar il-valur tal-kumpanija u ta` l-ishma tagħha. Hija sostniet li l-familja tagħha tilfu kull fiducja fid-diretturi, fil-*management*, fl-awditi, fil-*company secretary* u kif ukoll fl-*outside consultants* ta` B & S u FBS. Sostniet li s-sitwazzjoni li fiha jinsabu ma tistax tigi ttollerata aktar.

Stqarret li hija kienet tipprova tigbed l-attenzjoni tad-diretturi u tal-azzjonisti għal dak li kien qed isehħ u dan għamlitu kemm verbalment u anke bil-miktub. Hija kienet ukoll tippartecipa f'diskussionijiet u tipprova li tintla haq soluzzjoni fil-livell ta` l-azzjonisti u kif ukoll fil-livell ta` diretturi. Madanakollu, matul iz-zminijiet il-principji ta` ugwaljanza, stabilita` u unita` li fuqhom kien mibni n-negożju tal-familja Busuttil ma baqghux jigu osservati. Hija insistiet li l-individwi qed juzaw l-assi tal-kumpanija a benefiċċju personali tagħhom mingħajr ma jikkumpensaw lill-istess kumpanija. L-abbuz kemm-il darba qed isehħ mingħajr il-konsapevolezza u kunsens tad-diretturi l-ohra u l-azzjonisti. Hija stmat li dan l-abbuz jammonta għal mijiet ta` eluf ta` Ewro annwalment.

Hija ghamlet enfasi li numru ta` impjegati ta` FCP intuzaw ghal *refurbishment* ta` Lotus Eater li damet madwar ghaxar snin. Dan kollu sar a beneficju tal-mejjet Charles Busutil. Anke d-dipartiment tal-mastrudaxxi f'FCP immanifattura diversi oggetti ta` ghamara ghal uzu personali ta` diretturi, membri tal-familja, u terzi persuni ohra. Kien hemm imbagħad diversi impjegati li kienu jithaddmu fir-residenzi privati tad-diretturi fosthom fir-residenzi ta` Charles Busutil u Joseph Busutil, liema impjegati kienu jithallsu mill-kumpanija. Sostniet li Joseph Busutil kellu *full time handyman* li kien jahdem mieghu privatament u dan kien impjegat u mhallas minn wahda mill-kumpaniji. Dan kollu sar minghajr il-konsapevolezza u kunsens tad-direturi l-ohra, kif ukoll ta` l-azzjonisti. Karozzi tal-kumpanija kienu wkoll jintuzaw ghal uzu personali mid-diretturi u l-familjari tagħhom. Kien hemm zmien fejn bint Charles Busutil, Rebecca u *step daughter* tieghu Sarah kienu joperaw in-neqozju tagħhom mill-proprietà tal-kumpanija u kienu anke jutilizzaw impjegati u assi tal-kumpanija. Franco Busutil ukoll kien utilizza l-proprietà tal-kumpanija kif ukoll rizorsi ta` l-istess kumpanija biex jopera n-negozju tieghu bl-isem Globe Imports Limited. Din il-kumpanija kienet f'kompetizzjoni diretta ma` FBS kif ukoll ma` FBS (Marketing). Franco kien ukoll utilizza l-proprietà tal-kumpanija bhala mahzen ghall-affarijiet personali tieghu.

Ilmentat ukoll dwar l-ispejjez li saru mill-kumpanija fuq kappella tal-familja Busutil fic-Cuimterju tal-Addolorata u tmien oqbra, liema spejjez gew ikkonfermati minn Chris Degiorgio li nhargu minn certi kumpaniji f'B & S Group u FBS Group. Fl-ewwel tas-sena tigi organizzata ikla ghall-familjari kollha li tqum eluf ta` Ewro fis-sena. Dan l-avveniment ma għandhux jghaddi mill-kontijiet tal-kumpanija izda għandu semmai jigi mhallas individwalment. Anke l-christmas hampers u rigali li jingħataw huma eccessivi. Intalbet informazzjoni dwar dawn il-hampers, il-valur tagħhom u lil min jintbagħtu u dwar il-konnessjoni bejn min jircievi dawn il-hampers u l-kumpanija, izda tali informazzjoni qatt ma nghatnat lilhom. Sostniet ukoll li gieli dawn il-hampers ikollhom poor quality products minn FBS (Marketing) product portfolio u dan ikompli juri l-inkompetenza li hemm fl-operat ta` dan in-negozju tal-familja. Hemm ukoll varji spejjez għal vjaggar li jirrizultaw li huma vjaggi personali bħal meta thallset fishing expedition minn Charles Busutil, ibnu u impjegati ohra, u vaganzi ohra ta` diversi membri tal-familja. Sostniet li l-familja tagħha qatt ma kienet kopartecipi ta` dan il-frodi u abbuz.

Qalet illi xi snin ilu, numru ta` individwi fosthom Charles Busutil, Joseph Busutil, PricewaterhouseCoopers tramite John Zarb u Dr Neville Gatt, Chris Degiorgio, Dottor JJ Vella u Michael Busutil kienu pproponew il-krejazzjoni ta` holding company fl-Olanda. Din il-kumpanija kellha tkun proprietà ta` FBS u l-ishma f'FCP li kellha FBS kellhom jigu trasferiti lil din il-kumpanija. Dan kien ser jirrizulta fit-telf tal-ftit kontroll li kellha l-familja Busutil. Din il-proposta regħġet giet imqajjma ricentement minn Joseph Busutil. Sostniet li r-riskju għalhekk għadu hemm.

Semmiet illi Joseph Busuttil, Charles Busuttil u Chris Degiorgio dahlu f-neozjati ma` s-socjeta` Dr Oetker biex 100% ta` FCP jinbiegh lilha. Din il-kumpanija timpjega 26,000 impjegat u l-annual revenue tagħha jeccedi EUR 10.9 bilion. Dr Oetker timmanifattura numru ta` prodotti li huma f-kompetizzjoni diretta ma` prodotti ta` FCP. L-offerta li nghat替 minn Dr Oetker kienet tirrapreżenta biss 10% tal-valur reali ta` FCP. Kien biss wara li nbdew in-neozjati li dawn l-individwi infuumaw il-bord ta` FBS. Dak iz-zmien, hija kienet direttrici ta` FBS. Michael Bustuil, l-company secretary u John Bonello li kien konsulent tal-Bord ta` FBS kienu favur din il-proposta u li jkomplu n-neozjati minkejja li hija kienet osservat li l-valur offrut ma kienx jikkombaca mal-valur reali ta` FCP. Hija spjegat li qatt ma kienet involuta fl-ebda diskussionijiet mar-rappresentanti ta` Dr Oetker u lanqas ma giet provduta bl-ittra fejn kien hemm imnizzel il-prezz offrut minkejja li hija talbet li tintwera tali ittra. Sostniet li n-neozjati ma` Dr Oetker komplew anke wara l-mewt ta` Charles Busuttil.

Stqarret illi l-ahhar offerta li saret ghall-akkwist ta` FCP kienet minn Piper Jaffray ghan-nom ta` numru ta` klijenti li huma *foreign investment firms*. Piper Jaffray huwa bank ta` investiment Amerikan kif ukoll *asset management firm*. L-offerti kienu bbazati fuq l-audited financial statements ta` FCP li kienu gew pprezentati mar-Registru tal-Kumpanniji u fuq stima konservattiva tal-potenzjal awment fi dhul u profitti in vista tal-fabbrika l-gdida ta` FCP li kienet għadha kemm bdiet topera. Kienet giet koordinata laqgha ma` Piper Jaffray izda Joseph Busuttil kien sostna magħhom li FCP ma kinitx għal bejgh u li l-offerta tagħhom kienet wisq għolja. Dan ir-rifut ta` somma li kienet tlett darbiet aktar minn dik offruta minn Dr Oetker tindika li huwa kien ser jibbenifika xi haga f-kaz li tigi accettata l-offerta ta` Dr Oetker.

Xehdet ukoll li l-maggor parti tad-diretturi ta` B & S (ossija d-diretturi kollha apparti hi) approvaw il-bejgh ta` l-operat ta` B & S lil FCP. Il-Bord ta` B & S iddecideda li din id-deċizjoni tirrikjedi l-approvazzjoni mill-azzjonisti ta` B & S. Il-laqgha generali straordinarja ta` B & S kienet giet iffissata għat-30 ta` Lulju 2014. Hi u huha kienu pprezentaw protest legali, kif ukoll zewg rikorsi firrigward ta` din il-vertenza. Waqt il-laqgha generali straordinarja, li nzammet fit-30 ta` Lulju 2014, 80% ta` l-azzjonisti, (ossija kollha hlief Brian u hi) approvaw il-bejgh. Joseph Busuttil kien il-persuna li kienet qed timbotta għal dan in-neozju. Hi u huha kienu kontra dan it-trasferiment għal diversi ragunijiet fosthom li (i) l-valutazzjoni ta` PWC kienet ferm baxxa mill-valur gust ta` B & S; (ii) il-profitti tal-prodotti ta` Tiara li kienu jinbieghu minn FCP u li jappartjenu lil B & S ma gewx inkluzi mal-profitti ta` B & S; (iii) ma saru l-ebda pjanijjiet u strategiji għal B & S abbazi ta` liema kellha semmai tigi kkalkolata l-valur ta` B & S; (iv) il-valur tal-marka Tiara ma gietx valutata bi prezz reali tas-suq u (v) dan it-trasferiment seta` jkun ta` detriment għal marka Tiara jew għal marka Foster Clark.

Hija kompliet tghid li l-marka Tiara tappartjeni lil B & S izda kien hemm diversi prodotti li kienu qed jigu manifatturati u mibjugha taht din il-marka Tiara minn FCP bil-konsegwenza li FCP kienet qed tiehu l-profitt minn dan il-bejgh a detriment ta` B & S. Dan ifisser li d-dhul, l-ispejjez u l-profitt ta` dawn il-prodotti ma kinux inkluzi fl-accounts ta` B & S, u b`hekk kien ikun hemm anqas profitti u anqas dividends. Hija sostniet li din il-kwistjoni qatt ma giet indirizzata mill-audituri, mid-diretturi u mill-company secretary. Ilmentat ukoll li diversi impjegati jigu hekk maghzula mhux fuq il-mertu tagħhom izda a bazi ta` nepotizmu. Hafna mis-salarji lanqas ma huma dipendenti fuq l-impjieg li l-individwu jagħmel. Sostniet li kien hemm diretturi li awmentaw is-salarju tagħhom taht skema simulata ta` corporate governance. Hemm ukoll evażjoni mit-taxxa billi ma huwiex jigi dikjarat id-dhul kollu ta` uhud mid-diretturi.

Għamlet ukoll referenza ghall-fatt li Joseph Busuttil dahhal lil FBS f'ewg consortia li ssottomettew zewg expressions of interest u zewg tenders koncernanti l-privatizzazzjoni ta` zewg facilitajiet ta` Malta Shipyards Limited. Sostniet li Joseph Busuttil għamel dan kollu mingħajr il-konsapevolezza u l-kunsens tad-diretturi ta` FBS u tal-azzjonisti. Dan kollu sar b`abbuz u kontra l-objects clause tal-memorandum and articles of association ta` FBS.

Għaddiet biex tirreferi ghall-fatt li hafna mill-informazzjoni mitluba ma tingħatax lilhom jew tingħata b`mod inkomplet u b`mod inkorrett. Sostniet li kemm-il darba talbet informazzjoni u din ma nghatrx lilha jew ingħatat lilha b`mod inkomplet. Infatti, qalet li f'certu okkazjonijiet, hija kienet tingħata rapport differenti minn dak mogħti lid-diretturi l-ohra li kien ġingħataw il-verżjoni originali tar-rapport. Innotat ukoll li d-diretturi l-ohra u l-company secretary kien ikollhom informazzjoni li hija ma kinitx tkun taf biha. Dan kien ipoggiha fil-posizzjoni ta` zvantagg mad-diretturi l-ohra. Hija tilmenta li kien hemm istanzi fejn intalbet toħrog mill-kamra sabiex jigu diskussi kwistjonijiet ohra li hi ma tkunx taf dwarhom jew alternattivament xhin titlaq hi, ikomplu jiddiktu kwistjoni tal-bord fl-assenza tagħha. Ezempju ta` meta sehh dan kien waqt diskussjoni li kellu John Bonello ma` Joseph Busuttil dwar ir-remuneration committee.

Spjegat li hija kienet tintalab tapprova consolidated financial statements mingħajr ma tigi provduta b`kopji ta` l-audited financial statements tas-sussidjarji u dan at director level. Dan iseħħ ukoll at shareholder level. Sostniet li minn mindu tneħħiet mill-bord ta` FBS, il-familja tagħha ma gietx provduta b`kopji tal-financial statements tas-sussidjarji ta` FBS. Id-diretturi u l-legacy families l-ohra rrifjutaw li jipposponu l-laqghat sakemm ikunu jistgħu jottjenu kopji ta` l-audited financial statements mir-Registru tal-Kumpanniji. Ilmentat ukoll li l-kwalita` tal-management reports at board level u at shareholder level huma wkoll ta` kwalita` inferjuri. Ir-rapporti mhumiex dettaljati u l-ispjegazzjonijiet hemm kontenuti huma vagi. Dan kollu jostakola l-analizi ta` l-

informazzjoni u għandu effett fil-process ta` tehid ta` decizjonijiet. Aktar ma` jghaddi zmien, l-informazzjoni aktar qed tkun skarsa u limitata .

Hija xehdet illi l-maggor parti tad-diretturi komplew jaġħtu s-sostenn tagħhom lil dawk l-individwi li qed jabbuzaw mis-sistema u dana peress li f-hafna mill-istanzi, dawn huma l-istess persuni. Anke uhud mill-azzjonisti, gialadarba jkunu qed jibbenifikaw personalment minn dak l-abbu, baqghu ma jagħmlu xejn biex inehhu lil min qed jabbuza. Meta ssejħet laqgħa generali straordinarja biex tindirizza dan l-abbu, il-maggor parti ta` l-azzjonisti ma attendewx u appuntaw bhala mandatarju tagħhom, lill-istess direttur li kienet ser tittieħed l-azzjoni kontra tiegħu.

Minhabba l-kwalita` fqira tat-tmexxija, il-kumpaniji mhux irendu l-potenzjal kollu tagħhom. Spjegat li l-gross profit margin ta` FCP nizel minn 44.5% fis-sena 2000 għal 30.4% fis-sena 2011 mentri l-profitt qabel it-taxxa fuq il-bejgh naqas minn 30.1% fl-2000 għal 21.6% fis-sena 2011. Dan kollu jirrizulta mill-audited financial statements li wzat biex tagħmel ir-rapport tagħha tat-28 ta` Mejju 2012. Il-profitt ta` FBS (Marketing) qabel it-taxxa bejn April 2000 u 2011 varja b`mod erratiku bejn profitti u telf. Dan kollu rrizulta f'overall average annual profit before tax ta` anqas minn EUR 5,500 per annum.

Sostniet li kien hemm dewmien u spejjez zejda li ntefqu fi progetti li qed jikkagħunaw pregħidżju lill-azzjonisti u ghall-valur tal-kumpanija minhabba opportunity costs. Il-progett tal-fabrika l-għidha ta` FCP huwa ezempju car fejn skont hi, il-progett dam ma gie konkluz u gie jiswa 55% aktar mill-istimi originali. Dan kien jamonta fi cost over-run ta` EUR 7,5 miljun u opportunity cost ta` EUR 19.5 miljuni .

Tat ezempji ta` kunflitt ta` interess li għandhom uhud mid-diretturi. Diversi minnhom li holqu skema ta` kif jawmentaw is-salarji tagħhom. Dan kollu sar kontra l-ahjar interess tal-kumpanija. Uhud sa anke awmentaw is-salarji tagħhom mingħajr il-kunsens tad-diretturi l-ohra jew ta` l-azzjonisiti. Dan kollu qed isehħ billi dawn ma jiddikjarawx is-salarju kollu tagħhom u b'hekk ikunu qed ipoggu lill-kumpaniji fi sitwazzjoni perikoluza ta` evażjoni ta` taxxa. L-istess diretturi qed jutilizzaw spejjez personali tagħhom fl-accounts tal-kumpanija. Hafna diretturi jassistu lil ohrajn biex ighattu l-kunflitti ta` interess.

Insistiet li Franco Busuttil sa anke huwa proprjetarju u jikkontrolla lil Globe Imports Limited, li hija kumpanija li hija f'kompetizzjoni diretta ma` FBS (Marketing) u ma` FBS. Għandu wkoll interess f'diversi kumpaniji ohra li huma wkoll relatati ma` l-industrija ta` l-ikel u tax-xorb. Qalet li t-tifel ta` Franco Busuttil, Francesco Busuttil li kien impiegat ta` FBS (Marketing) għandu numru

ta` kumpanniji li hadu f'idejhom parti min-negozu ta` FBS (Marketing). Spjegat li kienet ittiehdet decizjoni li jieqaf id-dipartiment ta` FBS (Marketing) li kien jierhu hsieb *frozen/chilled goods* meta din kienet tigi amministrata mill-istess Francesco Busuttil. Dan ha *stock* antik u kif ukoll impjegati tal-kumpanija meta d-divizjoni ghalqet. Inoltre utilizza assi tal-kumpanija ghan-tan-negozju tieghu. Saret ukoll referenza ghall-fatt li mart Joseph Busuttil, Louise Busuttil hija direttrici, proprjetarja u tahdem ma` Charles Darmanin & Co Ltd li hija kompetitrici ta` FBS (Marketing).

Xehdet li *t-tenders* li gew sottomessi kienu semplicement saru ghall-interess ta` Mark Darmanin Kissau li huwa r-ragel ta` Rebeccca. Fil-progetti, FBS agixxiet ta` protettur ta` S & D Yachts Limited li kien in-negozju personali tal-familja ta` Charles Busuttil. Louis Busuttil ukoll kien ittenta li jibni spizerija u klinika fil-proprjeta` ta` FBS Santa Venera ghall-beneficcju ta` Mark Schembri Wismayer li dak iz-zmien kien ir-ragel ta` bintu.

Ghamlet referenza ukoll ghall-fatt li matul diversi laqghat u vjaggi, kienu jigu riskontrati opportunitajiet godda ta` negozju u Charles Busuttil minflok jiehu vantagg minnhom ghall-beneficcju tal-kumpaniji, kien jghaddi l-opportunitajiet lil terzi sabiex jiehu *commission*. Dwar dan, kien jitkellem Charles Busuttil stess. Uhud mill-opportunatijiet kienu fl-istess sfera ta` negozju.

Dwar diskriminazzjoni kontra l-familja tagħha, għamlet referenza ghall-fatt li fis-sena 1999/2000 meta FBC saret proprjeta kollha tal-familja Busuttil u giet ffurmata FBS (Marketing), il-familja tagħha kienet l-unika wahda mill-familji li ma kinitx rappresentata fil-bordijiet ta` FCP u FBS (Marketing). Missierha tnehha wkoll mill-bordijiet ta` l-erba` kumpaniji sussidjarji ta` FBS u ma giex rimpjazzat minn membru tal-familja tieghu. Fi Frar 2013, hija tnehhiet mill-Bord ta` FBS u għalhekk huma kienet l-unika familja li ma kinu rappresentati fuq il-Bord ta` FBS.

Għamlet ukoll referenza għal klawsola 8.1 ta` *l-articles of association* ta` FBS li tghid illi membru ta` kull familja għandu d-dritt li jinsisti biex ikun impjegat fil-kumpanija. Hija sostniet li l-familja tagħha hija l-unika wahda li ma għandha lil hadd impjegat u dana sa minn mindu missierha kien sfurzat biex jirtira. Huha Brian kien talab għal xogħol izda ma giex mogħti l-ebda offerta u b'hekk kellu jfitteż impjieg band'ohra. F'Marzu 2013, hija wkoll talbet li tingħata impjieg izda t-talba tagħha giet michuda. Sostniet li din id-diskriminazzjoni ssehh mal-familja tagħha biss.

Dwar it-trasferiment ta` l-operat ta` B & S lil Foster Clark Products Limited, xehdet illi ma taqbilx ma` dan it-trasferiment u lanqas li jsir it-

trasferiment tal-bqija ta` B & S fi Francis Busuttil & Sons Limited. It-trasferiment kien approvat mill-maggior parti tad-diretturi ta` B & S abbazi ta` valutazzjoni maghmula minn PricewaterhouseCoopers. Kienet skedata laqgha generali straordinarja fit-30 ta` Lulju 2014 ; hi u huha pprezentaw protest gudizzjarju kif ukoll talba biex il-qorti zzomm it-trasferiment. Waqt il-laqgha generali straordinarja, 80% ta` l-azzjonisti eskluzi hi u huha vvutaw favur it-trasferiment.

Qalet illi kienet kontra t-trasferiment. Il-valutazzjonijiet li ghamlu PricewaterhouseCoopers huma nkorretti ghaliex intuzaw figur hziena. Il-profitti mill-bejgh ta` certi prodotti ta` Tiara ma gewx inkluzi fil-profiti ta` B & S. Ma kien hemm l-ebda pjanijiet u strategiji ghal B & S u Foster Clark Products, minkejja li dawn huma dokumenti importanti ghall-fini ta` valutazzjoni. Jekk Foster Clark Products Limited tiehu l-operat ta` B & S, issir hsara lil Tiara *brand* u lil Foster Clark *brand*. Huwa essenzjali li dawn il-brands jibqghu jidhru separati peress li fin-nuqqas, hemm cans li jinqatlu z-zewg *brands*.

Kompliet tghid li appartie l-valutazzjoni baxxa, ma ttiehdet l-ebda konsiderazzjoni għad-differenzi ezistenti bejn FBS *group* u B & S *Group*. Sostniet li fil-B & S *Group* kull 20% *shareholding* għandu dritt awtomatiku li jappunta direttur. Dan huwa l-ftiehim li jezisti bejn il-hames *legacy families* minkejja li dan mħuwiex imnizzel fil-*memorandum* u *articles of association* ta` Francis Busuttil & Sons Limited. Kompliet tghid li hemm differenzi fil-persentaggi ta` *shareholding* bejn iz-zewg kumpaniji kif ukoll differenzi fid-drittijiet għal *dividends* bejn iz-zewg gruppi. Spjegat li hi u huha per exemplu ma jircevux *dividends* minn Francis Busuttil & Sons Limited izda minn B & S. Sostniet li għalhekk hija u huha ser jigu affettwati hazin meta l-operat ta` B & S jigi trasferit lil FBS *Group*.

Sostniet ukoll li minn reklami li rat, saret taf li qed jigu prodotti xi prodotti ta` xorb minn Foster Clark Products Limited taht l-isem ta` Tiara. Dan l-isem jappartejni lil B & S. Meta imbagħad irceviet l-*management accounts* ta` B & S, hija ma ratx li dawn il-prodotti kienu msemmija. Talbet spjegazzjoni mid-diretturi ta` B & S u anke minn PricewaterhouseCoopers izda baqghet mingħajr informazzjoni dettaljata. Sostniet li dan kollu juri li hemm ammonti li mhux qed imnizza fl-*accounts* ta` B&S. Sostniet li dan ifisser ukoll li l-profiti qed jigu mghoddija lill-azzjonisti ta` Francis Busuttil & Sons Limited minflok lill-azzjonisti ta` B & S.

Ilmentat illi hafna mid-diretturi li huma membri tal-familja Busuttil ma humiex adegwati għall-karigi mogħtija lilhom. Hija dejjem ipproponiet li jkun hemm sejha għal min hu interessat għal pozizzjonijiet vakanti fil-kumpannji, izda din dejjem giet skartata. Sostniet li dejjem intqal lilha li dawn il-pozizzjonijiet għandhom jigu mimlija minn membri tal-familja peress li dawn

ikollhom ghal qalbhom l-ahjar interess tal-kumpanija. Qalet li s-salarji u r-remunerazzjoni hija kkalkolata skont it-titlu tal-kariga u mhux skont kif qed isir ix-xoghol. Hija ddeskririet l-introduzzjoni ta` *remuneration committee* bhala skema kif isir awment fis-salarji. Sostniet li din hija biss skema frawdolenti biex igawdu minnha uhud.

Hija pprotestat ghal dak li gie deciz dwar salarji u remunerazzjonijiet mir-*remuneration committee*. Ipprononiet it-tnehhija ta` John Bonello li kien gie introdott fil-grupp biex jimplimenta *good corporate governance*. Dan wieghed li ser jagħmel *family charter* li qatt ma mmaterjalizza. Jipprova jintimidaha waqt il-laqghat u fl-iskambju ta` korrispondenz. Bonello kien mistieden għal diversi laqghat fejn hi u huha kienu eskluzi. Minn mindu dahal huwa fix-xena, is-sitwazzjoni tal-kumpanniji ddeterjorat u anke gew inkorsi spejjez kbar minhabba l-mizati esagerati li jithallsu lil Bonello.

Allegat illi xi diretturi jevadu t-taxxa billi jiddikjaraw salarji inqas mis-salarji li effettivament jircieu. Sostniet li meta hija rrifjutat li tiffirma dokumenti sabiex tagħti l-kunsens tagħha dwar din l-evazjoni ta` taxxa, id-direttur involut, ossija Joseph Busuttil, iddiċċiara s-salarju tiegħu għal finijiet ta` taxxa, wara li rega` awmenta s-salarju tiegħu biex b'hekk jagħmel tajjeb għal dak li kellu jħallas. Hija rrappurtat dan kollu lil Assistant Kummissarju tal-Pulizija fis-27 ta` Mejju 2012. Qalet li kellha laqgha mal-Ispettur Ian Abdilla dwar dan ir-rapport. Billi kien hemm certa ezitazzjoni mill-Ispettur, ma ttieħdet l-ebda azzjoni.

Qalet illi hejjiet rapport fit-28 ta` Mejju 2012 b`*addendum* fit-18 ta` Jannar 2013 li kien analizi ta` l-operat tal-kumpanniji sussidjarji. Id-diretturi ta` Francis Busuttil & Sons Limited kienu hadu ghalihom b'dak ir-rapport u pprezentaw rapport iehor Mejju 2013 li ma kienx jitrattha d-diversi vertenzi li ttrattat fir-rapport tagħha.

Stqarret illi sar tehid ta` flus minn kumpaniji sussidjarji abbuzivament li mbagħad kienu depozitati go kontijiet bankarji esteri. Dawn il-fondi kienu distribwiti lill-beneficjarji ta` FBS Group u B & S Group. Fl-2012, tqassmu US \$ 7.5 miljuni bejn l-azzjonisti ta` FBS filwaqt li EUR 2.2 miljuni gew distribwiti bejn l-azzjonisti ta` B & S. Tat rendikont tad-*dividends* li rceviet minn B & S Contractors Limited minn Ottubru 2009 u spjegat li fil-31 ta` Awissu 2012. Inghatat cheque li hareg minn kont Svizzeru li ma kienx dikjarat fl-ammont ta` EUR 220,000. Missierha wkoll ircieva cheque ta` Couts datat 12 ta` Ottubru 2012 b'ammont ta` dollari Amerikani.

Sostniet li hija kemm-il darba talbet informazzjoni dwar dawn il-flejjes li kien hemm mizmuma fil-kontijiet bankarji esteri izda ma nghatax informazzjoni

dettaljata. Hi u huha bdew jaghmlu pressjoni biex jieqaf l-abbuz. Meta talbet sabiex dawn il-flejjes jigu dikjarati, ma kienx hemm qbil. Hija qatt ma tat il-kunsens tagħha għal din il-prattika illegali. Setghet tqis kemm kien mifrux l-abbuz meta din il-prattika waqfet. Minn evalwazzjoni tal-*audited financial statements* irrizultat id-differenza mill-*audited financial statements* vigenti meta kien għadu għaddej l-abbuz.

Dwar l-offerta tal-bejgh tal-grupp jew parti, kien hemm offerta ta` akkwist f-Novembru 2015 ta` €400 miljun. L-offerta kien id-doppju tal-valur stabbilit minn PwC. Hi u huha jikkontendu li l-grupp jiswa` aktar minn €400 miljun. Għalhekk mhux lesti jbiegħu s-sehem tagħhom.

Qalet illi fis-16 ta` Mejju 2016, waqt laqgha tal-bord ta` B & S, giet infurmata li għadu ma sarx it-trasferiment tal-propjeta` immob bli, ghalkemm dan kien qed jiġi processat. Saret laqgha tal-azzjonisti ta` Francis Busuttil & Sons fit-18 ta` Marzu 2016 fejn ma gewx distribwiti minuti u dokumenti, bhalma sehh fit-tlett laqgħat ohra precedenti. Sostniet li dawn il-laqgħat jissejjhu billi diretturi ta` Francis Busuttil & Sons Limited isejhulhom u tintbagħat ittra lill-azzjonisti mill-*company secretary*. Isiru aktar laqgħat informali li għalihom mhux kull azzjonist jiġi mistieden. L-informazzjoni li tingħata fil-laqgħat tkun parżjali.

Qalet illi fil-laqgħa tat-18 ta` Marzu 2016, kull min attenda kien infurmat li f-Ottubru 2015, Franco Busuttil kien irrizenja minn direktur ta` Francis Busuttil & Sons Marketing Limited u minn Foster Clark Products Limited. Joseph Busuttil huwa l-*managing director* ta` Foster Clark Products Limited u Francis Busuttil & Sons Marketing Limited kif ukoll fil-kumpanniji kollha tal-B & S Group liema kumpanniji qed jiġi stralcjati. Għalhekk l-operazzjonijiet interi tan-negożju tal-familja Busuttil qed titmexxa minn individwu wieħed. Fi Frar 2016, kien appuntat direktur għid fil-bord ta` Foster Clarks Products Limited kif ukoll direktur għid fil-bord ta` Francis Busuttil & Sons Marketing Limited. Dawn il-persuni huma *managers* jew *head of departments* ta` Foster Clarks Products Limited u Francis Busuttil & Sons Marketing Limited u għalhekk kolloks huwa kkontrollat fl-ahhar mill-ahhar minn Joseph Busuttil. Il-*general manager* il-għid ta` Francis Busuttil and Sons Marketing Limited huwa neputi ta` Joseph Busuttil. Dan tal-ahhar huwa wkoll *Chief executive officer* ta` Foster Clarks Products Limited.

Stqarret illi Joseph Busuttil irnexxielu jiehu l-kontroll kollu taht idejh ; dan imur kontra *good corporate governance*. Joseph Busuttil għandu wkoll konflitti ta` interess.

Qalet illi fl-internal audit committee, għad fadal x` jimgħal t-tielet post. Kienet talbet li tingħata kariga li għandha x` taqsam ma` awditjar izda din it-talba tagħha giet rigettata. Il-consolidated financial statements tas-sena li għalqet fl-ahħar ta` Dicembru 2015 u l-B & S annual report kien approvati mid-diretturi kollha hliex hi.

Fissret illi l-operat ta` B & S kien trasferit lil Foster Clark Products Limited f'Mejju 2015. Għalhekk il-figuri li kien hemm fil-financial statements kien jikkoncernaw erba` xħur u mhux sena shiha. Is-sales revenue figures għassena 2015 kien jammontaw għal 67% mis-sales revenue figure tas-sena precedenti. Il-gross profit margin mhux affettwat mid-differenza fix-xħur ta` operazzjoni bejn 2015 u 2014. Il-gross profit margin kien ta` 37.5% fl- 2015 li kien sostanzjalment oghla minn 21.6% ottenut fl-2014 u hafna oghla minn dak tal-hames snin precedenti. Ghaliha dan ikompli juri li l-figuri utilizzati u l-assunzjonijiet li għamlu PricewaterhouseCoopers fil-valutazzjoni ta` l-operat ta` B & S huma zbaljati.

Fil-kontroezami, xehdet illi billi missierhagħandu l-usufrutt fuq l-ishma tagħha u ta` huha fi FBS, id-dividends johodhom hu. Id-dividends ta` FBS ikunu ta` madwar €6 miljun nett fis-sena. Id-diretturi ma jieħdu directors fee izda kull direttur li huwa impiegat jiehu salarju ta` impiegat. FBS għandha erba` diretturi. M`għandhiex impiegati.

Brian Busuttil ikkonferma d-deposizzjoni ta` oħtu Suzanne Busuttil.

Xehed illi l-problemi fil-familja Busuttil jmorru lura għal diversi snin. L-ostilità` lejh u lejn oħtu bdew minn mindu huma kien irnexxilhom jidħlu l-università` a kuntrarju tal-kugini l-ohra tagħhom. Ipprezenta l-korrispondenza skambjata bejnu u bejn Dr J.J Vella datata 12 ta` Settembru 1997 fejn huwa kien kiteb lill-company secretary minhabba l-*Busuttil Group Proposed Restructuring Paper*, fejn il-familja tagħhom kienet esklusa għal kollox mill-management committee. Saru wkoll allegazzjonijiet li huwa ma kienx interessat jinvolvi ruhu fin-negozju tal-familja.

Qal illi huwa kkjarifika fl-ittra tieghu r-raguni għalfejn huwa hass li kellu jmur jfittex impieg band'ohra. Fl-istess ittra huwa ddikjara li huwa qatt ma kien minn Dr Vella jew mis-Sur John Zarb sabiex jippartecipa fil-management committee. Sal-lum, huwa baqa` bla risposta għal dik l-ittra tieghu. Ipprezenta estratt mill-minuti tal-bord ta` FBS tas-16 ta` Settembru 1997 fejn il-bord innota li kien ircieva l-ittra tieghu u li risposta kienet ser tintbagħħat u fejn kien hemm ukoll imnizzel li d-dokument kelleu jigi emendat. Dan baqa` qatt ma sehh. Imbagħad festratt mill-minuti tal-bord ta` FBS dwar li saret fit-13 ta` Novembru 1999, jirrizulta li l-familja tieghu kienet esklusa mill-bordijiet ta` FBS

Trading u FCP. Ipprezenta wkoll ittra li saret ghan-nom ta` missieru minn Dr Edward Debono u mibghuta lil Dr Vella bid-data ta` 6 ta` Dicembru 1999, fejn missieru kien qed jikkontesta l-fatt li l-familja tieghu ma kinitx rappresentata fl-ebda wiehed mill-bordijiet tal-kumpanniji sussidjarji.

Kompla jghid li waqt laqgha tal-bord ta` FBS tat-13 ta` Dicembru 1999, li fiha huwa attenda bhala direttur alternattiv minflok missieru, il-bord ikkonferma li rcieva l-ittra legali. Fl-istess laqgha, huwa gie appuntat fuq il-bord ta` FBS Trading izda mhux fuq il-Bord ta` FCP. Minkejja dan, l-linkarigu qatt ma nghata lilu u spicca qatt ma gie appuntat fl-ebda bord tan-negozju tal-familja Busuttil. Fir-risposta tieghu tal-31 ta` Dicembru 1999, Dr Vella spjega li l-principju fin-negozju tal-familja Busuttil huwa li kull familia jkollha direttur jirrappresentaha izda Suzanne u hu ma kinux interessati fin-negozju. Sussegwentement, fil-11 ta` Jannar 2000, Charles Busuttil ipprezenta *memo* dwar ir-ristrutturar propost u ghal darb`ohra rega` sostna li hu u Suzanne ma kinux interessati fin-negozju tal-familja, bla ma kkonsulta la lilu u lanqas lil ohtu.

Xehed li fil-5 ta` Mejju 2007, missieru ghadda b`donazzjoni l-ishma lilu u lil ohtu, biex b`hekk huwa sar 10% azzjonista ta` FBS. Imbagħad f'Ottubru 2009, missieru ttrasferixxa b`donazzjoni l-ishma li kellu f'B & S Contractors Limited lil Suzanne u lilu biex b`hekk hu u ohtu kellhom 10% kull wiehed ta` B&S. Missieru ha hsieb li kollox jinqasam ugwalment bejnu u bejn ohtu Suzanne. Wara t-trasferiment, hu u missieru ftehmu li Suzanne kellha tkun ir-rappresentant tal-familja tagħhom u nfurmaw b`dan lil *company secretary* verbalment. Kien skambjati ittri fejn regħġet giet espressa x-xewqa li Suzanne tigi mahtura direttur. Kien imbagħad biss fit-2 ta` April 2008 li Suzanne giet appuntata bhala direttur ta` FBS. Spjega li l-*memorandum* ta` Francis Busuttil & Sons jagħmilha cara fi klawsola 7.2 illi “*the directors shall be chosen or elected from members in the company or members in the shareholding companies.*” Missieru ttrasferixxa l-ishma tieghu ta` FBS f'Mejju 2007 u l-bord u l-*company secretary* damu 11-il xahar biex appuntaw lil Suzanne direttur ta` FBS minflok missieru.

Fl-4 ta` Frar 2009, huwa kien mitlub jattendi għal laqgha urgenti ta` FCP minhabba billi Suzanne kienet imsiefra. Il-laqgha damet mit-3.00 pm sas-6.00 pm fejn huwa pprezentat bi ftit informazzjoni dwar progetti u *tenders* ta` Manoel Island Yacht Yard u Malta Super Yachts *Tenders*. Fid-9.00 pm Suzanne giet mibghuta *email* b`xi informazzjoni dwar finanzjament ta` dawn iz-zewg progetti u giet mogħtija struzzjonijiet biex tirrispondi sa l-ghada f'nofsinhar. Saru ja fu li l-kumpanniji li kien ser jissottomettu t-*tenders* kien HBR Holdings Limited kostitwita fit-2 ta` Frar 2009; MYC Marine Limited kostitwita fis-6 ta` Frar 2009; SYC Limited kostitwita fis-6 ta` Frar 2009. Hu u Suzanne ma kinux informati bil-process kollu u b`din l-opportunita` hliel fl-ahhar mument meta

kien hemm bzonn il-firma ta` Suzanne. Huwa u Suzanne ma ffirmawx irrizoluzzjoni datat 4 ta` Frar 2009.

Ipprezenta rizoluzzjoni tal-bord ta` FBS iffirmata *mill-company secretary* Dr Vella tas-6 ta` Frar 2009 fejn kien hemm dikjarat li saret laqgha tal-bord u nghatat awtorizzazzjoni lil zewg diretturi biex jiffirmaw ghan-nom tal-kumpannija *l-bank pledge form* rikjestha ghaz-zewg *tenders*. Huwa cahad li qatt inzammet din il-laqgha u insista li la hu u lanqas ohtu ma kienu jafu b`din il-laqgha. Ipprezenta kopja tal-korrispondenza li hu u ohtu bagħtu fit-30 ta` April 2009 lill-azzjonisti kollha dwar it-tenders ; fliema *email* huma spjegaw li l-objects clause tal-memorandum ta` FBS kienet tipprekludi lill-kumpanija sabiex tinvesti jew ikollha negozju ma` dghajjes, *yachts*. *Email* iehor intbagħat fit-2 ta` Mejju 2009 minn Suzanne lid-diretturi u azzjonisti ta` FBS wara li hija ottjeniet dokumenti ufficjali dwar it-tenders. Hija kkontestat il-mod kif gie trattat il-process kollu, il-vjolazzjoni minn FBS tal-memorandum, kif ukoll infurmat lid-diretturi li hija kienet ser issejjah *extraordinary general meeting* biex jiġi diskuss kollox.

Kompli jghid li fis-7 ta` Mejju 2009, hu u Suzanne bagħtu *email* lic-Chairman ta` FBS sabiex huwa jsejjah *extraordinary general meeting* biex tigi diskussa emenda fil-memorandum u articles of association . Waqt din il-laqgha li saret fl-1 ta` Gunju 2009, kien attenda Dr J J Vella bhala *company secretary* u Dr Albert Grech bhala legali independenti. Spjega li l-maggoranza vvutaw favur l-emenda li kienet taqra “*4.7 subscribe for, purchase or otherwise acquire and hold any shares, stocks, bonds, debentures, securities or obligations of or in any other company or body (whether such shares be fully paid or not) where the so doing may seem desirable in the interest of the company.*” Sostna li l-azzjonijiet li gew meħuda mid-diretturi meta applikaw għat-tenders kienu marru kontra l-memorandum u articles of association..

Qal ukoll li kienet skambjata korrispondenza bejn u bejn Dr Vella fit-12 ta` Dicembru 2011 fejn huwa lmenta dwar il-fatt li spejjez personali tal-familja kienu qed jiġi attribwiti lill-kumpanniji. Dr Vella rrisponda li din il-kwistjoni kienet diga` kienet analizzata mill-awdituri ; meta huwa talab li jkun jaf x`kienet il-fehma ta` l-awdituri, baqa` bla risposta. Spjega li wara hafna *emails* u insistenza da parti tieghu li jingħata risposta, huwa rcieva *email* mic-Chairman li kien bazikament risposta li dan kien irceiva minn Simon Flynn ta` PwC. Flynn kien irrisponda fis-sens li huwa qatt ma kien inkarigat li jagħmel dan it-tip ta` xogħol u analizi. Dan ifisser illi Dr Vella kien gideb u dahak bl-azzjonisti. Dr Vella kellu l-awdacita` li jallega li l-emails tieghu kellhom intenzjoni fiergħha meta dan ma kienx veru. Huwa spjega li la hu u lanqas Suzanne ma rcevew apologija mingħand Dr Vella.

Xehed li huwa assista lil missieru Anthony Busuttil fil-kawza li dan fetah kontra l-eredi ta` l-erba` hutu dwar il-kappella Busuttil li hemm fic-Cimiterju ta` l-Addolorata. Spjega li Chris Degiorgio li huwa l-*financial director* ta` FCP, xehed li l-ispejjez ta` din il-kappella u tat-tmien oqbra thallsu minn FBS u B & S. Huwa kkonferma li c-cavetta tal-kappella kienet tinsab għand il-maintenance department ta` Foster Clark Products Ltd.

Irrefera ghall-klawosla 7.2 tal-*memorandum* ta` Francis Busuttil & Sons Limited. Spjega li Charles Busuttil (illum mejjet) kien ittrasferixxa l-ishma tieghu f'Mejju 2007 mentri missieru ttrasferixxa l-ishma tieghu wkoll. Madanakollu, Charles Busuttil thalla jzomm l-posizzjoni tieghu bhala *managing director* u *chairman* ta` FBS anke wara li sar it-trasferiment ta` l-ishma u minkejja li huwa ma kienx għadu azzjonist. Għalhekk, intbagħat *email* datat 6 ta` Dicembru 2011 lil *company secretary* fejn ingibdet l-attenzjoni dwar il-vjolazzjoni tal-*memorandum* da parti ta` Charles Busuttil. Ir-risposta għal dan l-*email* ntbagħtet fit-23 ta` Dicembru 2011 fejn huwa gie infurmat li d-domanda tieghu ma kinitx timmerita risposta u li l-*email* tieghu kien jikkontjeni hafna insinwazzjonijiet malizzjuzi. Hadd mid-diretturi u l-*company secretary* ma kkonfermaw illi Charles Busuttil kien qed jivvjola l-*memorandum* kif ukoll lanqas ma ddikjaraw li d-dokumenti ffirmati minn Charles Busuttil matul l-erba` snin li ma kienx għadu azzjonist kinux nulli.

Kwistjoni ohra li tqajjmet minnhom kienet dwar jekk l-azzjonisti setghux jappuntaw lil Christian Busuttil bhala direttur tal-bord ta` FBS minflok missieru waqt il-laqgħa generali straordinarja li saret fl-24 ta` Novembru 2011. Charles Busuttil kien zamm id-drittijiet tieghu tal-vot minkejja li kien ittrasferixxa l-ishma lil uliedu ai termini ta` att ta` donazzjoni. Spjega li fl-24 ta` Novembru 2011, hu u Suzanne kienu astjenew milli jivvutaw fuq il-hatra ta` Christian Busuttil bhala direttur peress li riedu jistenne li jaraw it-testment ta` Charles Busuttil. Fl-24 ta` Frar 2012, Av Luca Vella, li jigi t-tifel ta` Dr J J Vella, kiteb lil *company secretary*, fejn infurmah li l-voting rights kienu gew trasferiti lill-ulied ta` Charles Busuttil.

Qal li wara li rceviet l-agenda għal laqgħa generali straordinarja ta` FBS li kellha tinzam fit-30 ta` Jannar 2013, u dik ta` B & S li kellha tinzamm fis-6 ta` Frar 2013, Suzanne bagħtet korrispondenza fit-18 ta` Jannar 2013. Huwa kien bagħat ittra lill-azzjonisti ta` FBS fis-26 ta` Gunju 2013 u dana wara r-rapport li nghata lili fis-27 ta` Mejju 2013 liema rapport kien preparat mid-diretturi ta` FBS b`risposta għall-korrispondenza ta` oħtu tat-18 ta` Jannar 2013. Sostna li l-figuri utilizzati fir-rapport magħmul ta` oħtu huma korretti u in linea ma` l-audited financial statements hekk kif ipprezentati lill-MFSA. Mill-banda l-ohra ir-rapport tad-diretturi ta` FBS li ha erba` xhur biex jigi ppreparat, ma fiex xejn hlief analizi pregudikat u mhux independenti, mingħajr logika. Sostna li l-audited financial statements, ir-rapport ta` oħtu, u certa partijiet mir-rapport tad-diretturi ta` FBS juru n-nuqqasijiet fl-operat ta` FCP.

Stqarr illi wara li Suzanne tnehhiet minn direttur, l-ebda informazzjoni ma qegħda tingħata lilhom hlief ghall-audited financial statements li jintbagħtu lir-Registratur tal-Kumpaniji. Id-diretturi ta` FBS u ta` B & S mhumiex joperaw l-kumpanniji fl-ahjar interess ta` l-azzjonisti, u mhux adegwati li jokkupaw tali posizzjonijiet.

Qal ukoll illi kien ilu azzjonista ta` B & S Contractors Limited għal dawn l-ahhar 26 sena. Huwa rcieva *gross dividends* fl-ammont ta` EUR 608,618. Il-Managing Director huwa Joseph Busuttil. Fl-ahħar ghaxar snin, huwa nghata erba` Credit Suisse *bank drafts* fl-ammont ta` EUR 525,579. Dawn ingħataw lili minn Charles Busuttil u Joseph Busuttil. Il-familji kollha involuti fil-B & S ingħataw €6.8 miljun. Dawn l-ammonti gew meħuda b`mod abbużiv minn sussidjarji ta` B & . Il-gross dividends distribwiti ufficjalment minn B & S għal dawn l-ahħar 26 sena kien ta` €8.4 miljun. Qal illi huwa ma jistax jaccetta l-istima ta` B & S magħmula minn John Zarb ta` PwC ghaliex hemm bzonn li jsir awditjar ta` B & S u tas-sussidjarji. Trid issir investigazzjoni dwar l-erba` diretturi ta` B & S li approvaw din l-istima.

Fil-kontroezami, ikkonferma li missieru dejjem kien direttur fuq il-bord ta` FBS sakemm kien azzjonista. Meta missieru ttrasferixxa l-ishma lilhom, missieru avza lill-bord li huwa ma riedx jibqa` membru u li ried li tigi appuntata bintu. Suzanne Busuttil damet direttur sal-2013. Oħtu giet appuntata xi sena wara li ntalbet li tinhatar minflokk missieru. Ikkonferma li ufficjalment tramiet l-prezentazzjoni ta` Form K mar-Registratur tal-Kumpaniji, missieru rrizenja minn direttur fit-2 ta` April 2008 u oħtu Suzanne dahlet minfloku fl-istess data.

Anthony Busuttil xehed illi l-maggor parti tal-kwistjonijiet għandhom effett dirett fuq in-negożju tal-familja u dan kemm b`mod immedjat u kif ukoll wara. Kwalunkwe azzjoni li għandha impatt finanzjarju fuq profitti ta` kumpannija individwali, jkollha wkoll effett fuq ir-retained profits tal-kumpannija, fuq id-dividends, il-valur tal-kumpannija, fuq il-valur tal-gruppi u finalment anke fuq il-valur ta` l-ishma tal-azzjonisti individwali tan-negożju tal-familja. Il-maggor parti ta` l-individwi involuti għadhom impiegati fin-negożju tal-familja u għad għandhom inkarigi ta` diretturi u f'posizzjonijiet ohra ta` fiducja.

Spjega li missieru, il-mejjet Paul Busuttil, kien inkluda lil uliedu fin-negożju tal-familja snin ilu. L-intenzjoni kienet li n-negożju jghaddi għandhom u għand uliedhom. Spjega li hu u hutu ingħataw dritt jahdmu f'dan in-negożju u dan id-dritt kiene mghoddi fuq wild wieħed tagħhom. Hu u hutu nghataw ishma ugħwali u eventwalment mal-mewt ta` missieru, l-ahwa hadu 20% min-negożju tal-familja ossija minn Francis Busuttil & Sons Group u B & S Contractors Group. Missieru dejjem haseb sabiex il-hames uliedu subien jigu trattati bl-istess mod u ugħwali bejniethom. Spjega per ezempju li missieru ma kienx ghadda

l-ishma lil ibnu Charles Busuttil (illum mejjet) peress li f'ghajnejn missieru dan ma kienx qed jghix hajja li kienet approprjata. L-ishma li kienu intenzjonati ghal Charles Busuttil inzammu minn missieru sakemm dan biddel l-istil ta` hajja li kellu. Spjega li missieru xorta wahda kien ha hsieb li jikklassifika lil Charles bhala *founding member* tal-kumpannija ghalkemm huwa sar azzjonist aktar tard fiz-zmien. Dan kollu sar sabiex ikun trattament ugwali bejn kulhadd mill-uled ta` Paul Busuttil.

Xehed illi meta missieru miet fl-1974, huh il-kbir illum mejjet Frank Busuttil, ha f'idejh ir-rwol li kellu missierhom. Dak iz-zmien, kien hemm tlett kumpaniji li kienu jiffurmaw n-negozju tal-familja, ossija (i) Francis Busuttil & Sons Limited (FBS) li kienet kumpanija ta` *wholesale* u ta` importazzjoni; (ii) B & S Contractors Limited (B&S) li kienet kumpanija tiehu hsieb *subcontracting projects* u (iii) Foster Clark Products Limited (FCP) li kien proprjeta` ta` FBS in kwantu ghal 40% u proprjeta` tal-kumpanija barranija Unilever in kwantu ghal 60%. FCP kienet involuta fil-manifattura u esportazzjoni ta` ikel u prodotti tax-xorb. Spjega li l-abbuz u l-immaniggjar hazin fin-negozju tal-familja beda minn zmien Frank Busuttil ossija bejn 1974 sa 1986 fejn din ta` l-ahhar kienet is-sena tal-mewt tieghu. Sostna li l-abbuz baqa` dejjem jikber.

Kompla jghid li fis-snin sebghin u tmenin, ir-rati ta` *income tax* kienu gholja, u ghalhekk hafna azzjonisti kienu jinkludu numru ta` spejjez personali fuq il-kumpanniji rispettivi. Fil-kaz tagħhom, peress li kellhom sehem ta` 40% biss minn FCP u minhabba li l-kontroll u l-immaniggjar tal-kumpanija kien f'idejhom, Frank kien jinkludi diversi spejjez personali kif ukoll jikri impiegati għal uzu personali tieghu. Spjega li meta kien jiehu hsieb Frank Busuttil, go FCP sar dipartiment ta` mastrudaxxa. L-ghan kien sabiex tigi manifatturata għamara ta` l-ufficini u bibien fost oħrajn li kellha bzonn FCP u l-kumpanniji l-ohra tal-grupp. Il-ftehim kien li meta l-haddiema ta` dan id-dipartiment jkollhom hin liberu, dawn kellhom jahdmu għamara ghall-familja. Fir-realta` dan id-dipartiment spicca jahdem biss u esklussivament ghall-bzonnijiet tal-familja. Frank dak iz-zmien kien qed jibni *bungalow* ghall-familja tieghu u kollox sar minn dan id-dipartiment għal dak li jirrigwarda għamara u aperturi. Frank kien jiehu haddiema ta` FCP għal tibjid u stallazzjoni ta` dawl u ilma – kollox spejjez tal-kumpannija.

Kompla jghid li dawn is-servizzi kienu bbenifikaw minnhom hutu Louis u Charles. Meta huwa kien ilmenta dwar dan, huh Frank kien offra li dan id-dipartiment tal-mastrudaxxa jahdem xi għamara lilu wkoll. Sostna li din kienet tattikka li kienet tintuza biex b'hekk jitwaqqfu l-ilmenti. Sostna li kien hemm ukoll numru ta` purtinari, gardiniera, *handymen* li kienu impiegati ma` FCP, FBS jew ma` B & S li kien jahdmu *full time* jew *part time* ma` membri tal-familji – kollox spejjez tal-kumpannija. L-istess ighodd ghall-karozzi.

Xehed li fl-1986 miet Frank minghajr testament. Bhala azzjonisti dahlu t-tliet uliedu. Ibnu Michael gie appuntat direttur minflok Frank sabiex jigi assigurat li l-hames familji jkunu lkoll rappresentanti fin-negoziu tal-familja. Michael kien ukoll impjegat fin-negoziu tal-familja dak iz-zmien. Charles ha l-leadership position ta` FCP u Louis ha l-leadership ta` FBS. L-abbuż baqa` jizdied. Matul is-snin, huwa kien dejjem jigi injorat u skartat partikolarment meta kien jipprova jibged l-attenzjoni dwar nuqqasijiet jew abbużi. Kull darba li kien jitlob informazzjoni, huwa ma kienx jinghata risposta jew r-risposta li jinghata ma kinitx tkun wahda kompleta. Sostna li kien hemm ukoll certa arroganza tant li Charles kien jitolbu biex jghidlu grazzi meta kien jghaddilu c-cheque bid-dividends. Spjega li huwa dejjem hadem fil-kumpannija u dejjem zamm il-kumpannija bhala priorita qabel il-hin liberu tieghu u l-familja tieghu, izda minkejja dan huwa ma kienx qed jigi trattat b`mod gust. Spjega li anke Chris Degiorgio li huwa direttur ta` sussidjarja, impjegat f'FCP u neputi tieghu gieli anke ghadda kumenti fil-konfront tieghu meta huwa kien iressaq xi lment fuq dak li kien qed isehh.

Qal li kull darba li kien jilmenta jew juri d-disapprovazzjoni tieghu, huwa kien jigi intimidat u mgieghel jaccetta xi haga in kambju tas-silenzju u tal-akkwixxenza tieghu. Spjega li gieli intqal lilu biex jekk irid messu jitlob is-sehem tieghu u jitlaq. Is-sitwazzjoni tant aggravat li okkazzjoni minnhom, huwa gie anke mhedded li jitkecca l` barra mill-ufficini ta` B & S bl-assistenza tal-pulizija u dan fi zmien meta huwa kien għadu direttur u azzjonist ta` B & S.

Spjega li meta hutu laħqu l-eta` tal-irtirar, huma zammew posthom bhala impjegati jew konsulenti biex b`hekk baqghu jircieu paga sa mewthom. Huh il-kbir biss ma għamilx hekk ghaliex miet qabel lahaq l-eta tal-pensjoni. Mill-banda l-ohra, huwa kien imgieghel li jirtira malli kellu l-eta u ma` baqax jircievi salarju bhal hutu.

Stqarr illi fl-1999,, FBS xtrat is-60% shareholding li Unilever kellha fl-FCP u b`hekk FCP saret kollha kemm hi tal-familja Busutti. Fl-istess zmien, giet iffurmata Francis Busutti & Sons (Marketing) Limited, u l-operat ta` FBS kien trasferit lil din. Waqt il-process ta` ristrutturar, il-grupp ifforma management committee u ittiehdet decizjoni sabiex jigu nvoluti l-ulied tal-hames ahwa subien. Il-familji kollha hlief il-familja tieghu kienu rappresentati fuq il-bord ta` s-sussidjarji ta` FBS u fil-management committee. Huwa kien infurmat li ma setax ikun fuq il-bord u li ibnu ma kienx interessat. Kien infurmat illi Chris Degiorgio kien ser jigi appuntat minfloku biex jirrapreżenta l-interessi tieghu. Dan kollu sehh kontra x-xewqat tieghu u tal-familja tieghu. Mill-banda l-ohra, Charles thalla fil-bord.

Kompli jghid li ibnu Brian kien wera interess li jkun appuntat fil-bords tas-sussidjarji ta` FBS u kif ukoll fil-management committee izda ma kien qatt

appuntat minkejja li kienet ittiehdet decizjoni f'dak is-sens. In segwitu, Charles kien mar jintimidixxi lill-ohrajn sabiex jbiddlu d-decizjoni taghhom. Sar jaf illi Charles kien qalilhom li kellhom jaghzlu bejnu u bejn Brian ghaliex huwa ma kienx lest li jkun fuq il-bord jekk ikun hemm Brian. Sostna li ghalhekk hu u l-familja tieghu li kellha 20% mill-ishma kienet l-unika familja li ma kinitx rappresentata fil-management committee u fil-bordijiet tas-sussidjarji ta` FBS. Huwa kien prekluz milli jiehu sehem fl-immaniggjar ta` l-ikbar zewg kumpanniji li kienu joperaw fl-FBS Group, u li kienu jaghmlu bejn 80 % u 90% tan-negozju tal-familja. Sostna li huwa ma kienx qed jinghata informazzjoni dwar l-operat hekk kif jinghata lill-familji l-ohra. Dan kollu wassal ghal diskriminazzjoni fil-konfront tieghu. Spjega li gieli kienu jittiehdu decizjonijiet ghal ghanijiet li imbagħad wara jibqghu ma jsehhux. Wara l-akkwist tas-60% ta` Unilever kien hemm l-intiza li s-socjeta` ssir pubblika, izda dan qatt ma sar.

Kompla jixhed li ibnu Brian talab li jahdem ma` FCP izda ma kienx milqugh bhal membri tal-familja l-ohra li kienu jahdmu hemm. Spjega li huwa kien qed jistudja ghal B.Sc fil-Chemistry and Biology. Mill-ulied kollha tal-familji, uliedu biss komplew jistudjaw l-Universita`. Kien hemm ukoll azzjonisti ohra li lmentaw mill-abbuż, mill-immaniggjar hazin u mid-diskriminazzjoni. Anke wliedu minkejja li ppruva jsolvu l-problemi internamenti, ma rnexxilhomx u ghalhekk kellhom imexxu b`din il-kawza.

Qal li matul is-snin, sehhew ukoll numru ta` avvenimenti li juri kunflitt ta` interess.

Fost ohrajn, Franco Busuttil li jigi iben Louis, waqt l-impjieg tieghu ma` FBS, ifforma kumpannija f'ismu li tiehu hsieb importazzjoni u wholesale go suq li kienet diga` topera fih l-FBS. Kien juza letterheads ta` FBS biex jghin in-negozju tal-kumpannija tieghu. Meta dan kollu sar ilment dwaru, rega` saret intimidazzjoni fil-konfront tieghu ; u Franco baqa` jokkupa l-pozizzjoni tieghu go FBS filwaqt li kompla jopera l-kumpannija tieghu. F`xi zmien Franco kien ukoll offra li jbiegh il-kumpannija tieghu lil FBS. Il-kumpannija għadha tezisti. Iben Franco għamel l-istess ricentement.

Ezempju iehor ta` kunflitt ta` interess sar minn huh Joseph Busuttil (Snr) meta fforma kumpanija f'ismu u f'isem uliedu, liema kumpanija timporta makkinarju. Dan għamlu kontra dak li jghidu l-memorandum u articles of association. Charles ukoll jiftahar fuq il-commissions li jircievi minhabba business deals li jiltaqa` magħha waqt li jkun għal laqghat jew safar fuq xogħol ta` FCP jew FBS. Sostna li Charles minflok jghaddi dawk il-business deals lin-negozju tal-familja, kien ighaddihom lil azjendi ohra u jiehu l-kummissjonijiet hu.

Insista li l-impjieg ta` membri tal-familja kien qed isehh mhux fuq il-mertu izda sempliciment ghax kienu parti mill-familja. Uhud kienu jigu moghtija karigi li ma kinux adattati ghalihom u sa anke kienu jigu introdotti posizzjonijiet godda biex jakkmodaw lil dawn il-membri. Per ezempju, Louis kien talab li tinfetah spizerija fil-proprijeta` tal-kumpanija peress li r-ragel ta` bintu kien tabib u ghalhekk kien konvenjenti ghalih. Charles kien awtorizza lil bintu u lil *step daughter* biex joperaw in-negozju tagħhom mill-proprijeta` tal-kumpanija u biex jutilizzaw assi u impjegati tal-kumpanija. Charles għamel l-istess fir-rigward tal-partner ta` bintu u r-ragel ta` bintu l-ohra.

Kompla jghid li huwa dejjem ilmenta dwar dan kollu kemm verbalment u anke bil-miktub. Kien anke pprotesta permezz tal-vot tieghu u anke tramite l-avukat tieghu. Sostna li l-abbu u l-maltrattament li kien jircievi hu issa qed jircevu uliedu. Kompla jiddeskrivi sitwazzjonijiet ohra ta` abbu u immaniggjar hazin. Spjega li sar finanzjament ta` tmien oqbra u kappella fic-cimiterju ta` l-Addolorata min-negozju tal-familja, izda wara skopra li huwa mhux imnizzel li għandu 20% ta` din il-kappella u tmien oqbra. Sostna li huwa baqa` qatt ma nghata cavetta tal-bieb tal-kappella biex jidhol jara l-proprijeta` tieghu. Qal illi fl-ewwel ta` sena, issir ikla għal familja kollha *five star hotel*. Din l-ikla tigi mhalla mill-kumpanija meta l-maggor parti tal-persuni ma humiex azzjonisti u meta l-membri tal-familji rispettivi mhumiex kollha fl-istess numru.

Ilmenta li kien hemm haddiema tal-kumpanija li hadmu fid-djar ta` neputijiet tieghu u anke fid-djar ta` terzi li Charles ried jiffavorixxi. Il-haddiema hadmu wkoll fil-bini ta` dghajsa għal Charles, liema bini dam għaddej diversi snin. Dan kollu a detriment tal-kumpanija. Kompla jghid li kien hemm ukoll varji spejjeż ohra li gew inkorsi mill-kumpaniji mingħajr il-kunsens tad-diretturi u azzjonisti fosthom salarji, *bonuses* u btajjal. Kien hemm ukoll manuvri biex diversi kumpaniji sussidjarji ji spicċaw biex tkompli d-dominanza minn certu persuni biss. Sostna wkoll li l-minuti li jinzammu huma vagi, inkompleti u inkorretti u gieli anke lanqas eżistenti.

Kompla jghid li dan kollu rrizulta fi profitti baxxi, *dividends* iktar baxxi u dan kollu a pregudizzju tieghu u ta` uliedu. Sostna li dan kollu huwa ta` dannu għan-negozju tal-familja.. Sostna li min jilmenta dwar dan l-abbu jigi kkastigat mentri dawk li qed jabbuzaw, jkomplu jithallew jitgħadu.

Joseph Busuttil xehed illi huwa direttur ta` Francis Busuttil & Sons u Managing Director fil-B & S Group. Huwa Managing Director ta` Foster Clark Products Limited. FBS hija proprietarja ta` FCP. FBS hija *holding company*. M`għandhiex attivitajiet kummercjali, minkejja li l-marki huma tagħha. Spjega li hemm bejgh li jsir minn FCP u hemm bejgh li jsir minn B & S Exports Limited. Fil-B & S Contractors Limited huwa kien jingħata rimunerazzjoni ta` madwar Lm 200 li kienet giet approvata mill-bord tad-diretturi. Spjega li ma

kellux minuti dwar din l-approvazzjoni izda kelli diversi cekkijiet li kienew gew iffirmati mid-diretturi fosthom Anthony Busuttil. Huwa kkonferma li kien hemm *handyman* li kien jahdem fid-dar tieghu personali, u li bl-approvazzjoni tal-bord kien impiegat tal-kumpanija. Huwa cahad li kien hemm sitwazzjonijiet fejn spejjez personali gew mahruga mill-kotba tal-kumpanija.

Jeskludi illi saru hlasijiet minn flus ta` kontijiet fl-Isvizerra u dana fil-kuntest ta` Francis Busuttil & Sons Limited u B & S Contractors Limited. Huwa sostna li l-kumpaniji kellhom kontijiet bankarji Malta ma` HSBC. Ma jafx li kien hemm kontijiet bankarji fl-esteru. Spjega li biex jinfetah kont bankarju, tintalab direzzjoni mill-*financial director*. Il-kumpaniji qatt ma kellhom relazzjoni bankarja ma` Credit Suisse jew ma` Coutts fl-Ingilterra. Sostna li ma kienx fl-interess tieghu li xi azzjonisti jinfurmawh li kien fethu xi kontijiet barra minn Malta.

Huwa cahad li kien hemm *consolidated financial statements* taz-zewg kumpaniji li jirriflettu xi pagamenti li ghaddew minn Credit Suisse jew Coutts.

Huwa cahad ukoll li xi azzjonisti thallsu flus minn dawn iz-zewg istituzzjonijiet direttament mingħandhom minflok dawn gew għand il-kumpaniji.

Spjega li FBS għandha *cash investments*, ishma f-kumpaniji ohra fosthom FCP u FBS Marketing kif ukoll *trademarks* bl-isem ta` Foster Clark, Calypso, Tiara u Bevimix. Huwa kkonferma li saru valutazzjonijiet ta` dawn l-ishma. Huwa spjega li sa fejn jaf hu qatt ma saret stima ta` *trademarks per se*. Dawn mhumiex valutati. Huwa spjega li meta gie approvat il-bejgh ta` B & S, FBS ezercitat id-dritt li kellha li tiehu lura *trademark* u dan mingħajr ma` ghaddiet 1-ebda konsiderazzjoni.

Spjega li B & S Contractors ma bieghetx direttament prodotti bit-*trademark* Tiara lil terzi. Insista li l-attivitàajiet tal-grupp huma riflessi fil-*consolidated accounts*. Il-bejgh ta` prodotti ta` Tiara huma hemm riflessi. Huwa spjega li B & S Contractors Limited u FBS m`għandhomx impiegati. Safejn jaf hu mill-*accounts* ta` dawn iz-zewg kumpaniji ma ghaddewx spejjez personali tad-diretturi. Il-kumpaniji jhaddmu principji ta` *corporate governance*. Bhala *holdings companies*, FBS u B&S ma għandhomx strategiji. Kull decizjoni li ttiehdet, u kull caqliq ta` ishma li sar fil-kumpaniji, sar b`mod korrett u skont il-procedura. Qal illi ma jafx li kien hemm xi investigazzjoni mid-dipartiment tat-Taxxi fir-rigward ta` FBS u B&S.

Xehed illi minn meta Suzanne Busuttil saret direttur fil-holding company flok missierha, l-attitudni tagħha kienet wahda negattiva. Hija qatt ma qablet dwar l-incentivi li kienu qed isiru, fosthom li tigi ffurmata *remuneration committee*. Dan kien ser ikun kompost minn Lawrence Zammit li jmexxi l-MISCO, u John Bonello, li kien kap ta` PricewaterhouseCoopers. Il-bord kollu kien accetta li jsir dan il-kumitat hlief Suzanne Busuttil. Qal li Suzanne lanqas kienet taqbel ma` l-approvazzjoni ta` l-accounts. Bhala direttur huwa jirraprezenta l-azzjonisti kollha u mhux il-familja tieghu biss. Suzanne tneħhiet minn direttur mil-laqgħa generali tal-azzjonisti.

In **kontroezami**, huwa xehed li meta mietu d-diretturi originali, kienu sostitwiti minn uliedhom.

Jean Paul Busuttil xehed illi huwa jigi t-tifel ta` Louis Busuttil li huwa wieħed mill-hamest ahwa subien li ffurmaw FBS. Huwa direttur ta` B&S. Parti mill-prodotti bl-isem Tiara jigu manifatturati minn B & S u parti minn FCP. Ghalkemm ma kienx cert, huwa qal li t-trademark ta` Tiara hija proprjeta` ta` Foster Clark. Huwa sostna li t-turnover tal-bejgh tal-prodotti tal-isem Tiara minn B & S Contractors jammonta għal madwar €6.5 miljun. Spjega li huwa sar jaf li l-managing director kelli allowance li ma kinitx iddiċċjarata fil-pakkett tieghu. Spjega li meta giet migħuda l-attenzjoni dwar dan, gie kollox iddiċċjarat bhala parti mill-pakkett ta` rimunerazzjoni tieghu. Huwa spjega li din l-allowance kienet giet approvata mill-bord tad-diretturi. Huwa spjega li ma għandux access għal informazzjoni dwar Tiara products fi Foster Clark. Jaf li kienet saret offerta minn bankiera barranin biex jixtru n-negozju ta` Francis Busuttil & Sons. L-offerta ta` EUR 370 miljun ma kinitx accettata.

Franco Busuttil - hu Jean Paul - xehed illi huwa MD ta` FBS Marketing. Huwa direttur ta` FBS izda rrizenja minn Chairman.

Cahad li mal-pagi indikati fil-financial statements, hemm inkluzi remunerazzjoni ta` nies li jahdmu ma` xi individwi tal-kumpanija personalment. Huwa cahad li hemm imnizzla spejjez personali tal-familja Busuttil.

Huwa spjega li qabel l-2011 meta kien għad hemm l-ahwa għadhom hajjin, kien hemm prassi li jintbagħtu impjegati tal-kumpanija biex jagħmlu xogħol ghall-hamsa fuq livell personali. Dan sar dejjem sar bil-kunsens ta` kulhadd. Per ezempju, missier ir-rikorrenti kelli bzonn ghajjnuna fil-luzzu tieghu jew anke fil-kura ta` għasafar u annimali li kelli ; marru impjegati tal-kumpanija biex jaqdu l-bzonnijiet li kelli. Sostna li l-ahwa qatt ma sabu problema dwar dan. Wara l-mewt ta` Charles Busuttil, gew ratifikati xi kwistjonijiet li kien hemm u minn hemm imxew `il quddiem.

Huwa spjega li ma kienx involut direttament fuq negozjati ta` bejgh ta` shares ta` FBS li għandha fi Foster Clark. Kienu saru diskussionijiet ma` Piper Jeffrey u kif ukoll ma` ohra jn. Ikkonferma li dak iz-zmien dehrlhom li ma kienx jaqbel li jbiegħu ; sal-lum għadhom ta` l-istess fehma. Huwa spjega li d-diskussioni kienet dwar bejgh ta` kollox u mhux ta` *trademarks* li għandha FBS. Spjega li kienu saru stejjem dwar l-valur izda huma ddecidew li ma kienx il-mument li tinbiegħ. Spjega li dawn l-istejjem gew diskussi fil-laqghat tal-bord u meta kien wasal il-mument, gew diskussi anke ma` l-azzjonisti.

Luana Busuttil – oħt Franco u Jean Paul - xehdet illi hija kienet impiegata ta` FBS u B&S. Hija kellha t-tifla tahdem ma` FBS kif ukoll uliedha bniet ohra kien nħataw impjieg fis-sajf hemm. Spjegat li binha kienet impiegata ma` FBS u tkċċiet April 2014. Taf illi kien hemm mastrudaxxa li kien hadem diversi xogħolijiet personali għal membri tal-familja, kif ukoll kahhala u *plumbers*. Hija kkonfermat li l-mastrudaxxa kien ukoll hadem fuq dghajsa ta` membru tal-familja. Hija sostniet li ma tafx jekk il-kumpanija hallsitx spejjeż ta` safar ta` natura personali lil xi membri jew diretturi. Hija kkonfermat li l-kcina tagħha kien hadimilha l-mastrudaxxa tal-kumpannija u dan kien għamel anke xogħol lil missierha. Safejn tiftakar hija hallset l-ispejjeż ta` l-injam u l-materjal. Hija kkonfermat li dan il-mastrudaxxa kien hadem fil-hames familji. Ikkonfermat li hija rceviet cekkijiet minn Credit Suisse.

Qalet illi waqt laqgha tal-bord ta` T & L, Franco kien semma li kienu għaddejin tahdidiet ma` kumpanija estera għal bejgh ta` Foster Clark. Issemmit cifra ta` €200 miljun. Huma u l-awditur li kien prezenti għal-laqgha kien tal-fehma li l-offerta kienet baxxa. Saret offerta aktar għolja pero` l-bejgh qatt ma mmaterjalizza.

Chris Degiorgio – Direttur Finanzi – FCP – xehed illi ommu hija oħt il-hamest ahwa subien Busuttil. La hi u lanqas hu m`għandhom ishma. Huwa direttur fis-sussidjarji pero` mhux fil-*holding company*. Mhuwiex impiegat tal-*holding company*. Id-diretturi tal-*holding company* huma erba` – Franco, Michael, Joseph u Christian Busuttil. L-azzjonisti gejjin mill-hames familji.

Ikkonferma li kien hemm sitwazzjonijiet fejn impiegati tal-kumpanija għamlu xogħol barra mill-kumpanija. Dan jidher mill-*consolidated accounts*.. Spjega li dan ilu jsehh sa minn dejjem. Sabha topera diga` meta dahal hu. Qal illi ma jafx bi spejjeż personali bhal spejjeż ta` safar u ta` medicina li thall-su mill-kumpanniji ghall-fini personali.

Dwar il-kappella ta` l-Addolarata, huwa spjega li din tappartjeni lill-hamest ahwa u mhux tal-familja kollha Busuttil. Spejjeż ta` din il-kappella gew mghoddija mill-kontijiet tal-kumpanija. Huwa nsista li jekk kien hemm xi

spejjez personali li thallsu mill-kumpanija, dawn regghu thallsu lura mill-persuna koncernata. Huwa sostna li ma jafx bi flus li gew minn kontijiet esteri u li marru għand il-membri tal-kumpaniji.

Kompla jispjega li Tiara hija *trademark*. Hemm ftehim bejn Foster Clark u B & S biex B & S tkun tista` tbiegh certu prodotti ta` Tiara lil certi klijenti taht kundizzjonijiet stabbiliti minn Foster Clark. Dan sar sabiex ikun hemm *market penetration*. Spjega li dak iz-zmien, Foster Clark dehrilha li dan ma għandux jidher fis-suq li huwa *trademark* tagħha u sussegwentement, B & S bdiet tiehu hsieb li jinnegozjaw bil-*brand* ta` Tiara, izda taht ftehim specifiku li d-decizjonijiet kollha u l-produzzjoni kollha taqa` taht Foster Clark. Dan il-ftehim sar fi zmien meta kienet għadha involuta Unilever f'Foster Clark u f'Jannar 2000, il-hamest ahwa ta` Busuttil saru s-sidien ta` l-intier peress li Unilever ma baqghetx involuta.

Spjega li l-prodotti ta` Tiara għadhom jibieghu lil B & S export jew B & S Manufacturing. Spjega li x-xorb li huwa ta` Tiara jinbiegh direttament minn Foster Clarks lil terzi. Spjega li d-decizjoni finali dwar lil min tbiegh; f'liema swieq jinbiegh u l-kundizzjonijiet kollha hija f'idejn Foster Clark. Insista li dejjem hekk sar.

Huwa kkonferma li kien involut fid-diskussionijiet dwar bejgh ta` l-ishma li għandha Francis Busuttil & Sons Limited fi Foster Clark. Ikkonfermat li l-kumpannija Dr Oetker kienet interessata li f'Foster Clark u fil-produzzjoni ta` l-affarijiet ta` l-ikel li tagħmel Foster Clark. Spjega li din kienet interessata li titlob lil Francis Busuttil & Sons Limited tbiegh l-ishma li din għandha go Foster Clark. Id-diskussionijiet bdew isehhu fis-sena 2010 /2011.

Huwa sostna li waqt il-process ta` negozjati, ma kienx għadu sar *due diligence exercise* ghaliex in-negożjati kienu għadhom fil-bidu. Ikkonferma li huma kellhom indikazzjoni ta` l-offerta filwaqt li kellhom ukoll valutazzjonijiet li saru minn PwC u wahda minn KPMG. Sostna li l-offerta kienet ta` xi €170 miljun eskluz il-*cash* u l-investimenti li għandha l-kumpanija. Dawk ma kinux parti mill-offerta. Ikkonferma li l-valutazzjonijiet li kellhom mingħand PwC u KPMG kienu vicin. Izda dan in-negożju ma mmaterjalizzax ghaliex ittieħed parir legali li ma jkomplux bid-diskussionijiet minhabba c-cirkostanzi li kien hemm bejn l-azzjonisti tal-familja.

Huwa cahad li qatt kien hemm xi diskussionijiet sabiex jinbieghu t-*trademarks* ta` Francis Busuttil & Sons Limited ; infatti lanqas nbieghu xi *trademarks*.

B`referenza ghal pagna 7 tal-accounts tal-31 ta` Dicembru 2011, huwa kkonferma li l-ispejjez tal-kumpanija Francis Busuttil & Sons kienu jammontaw ghal €29,500. Dawn kienu primarjament spejjez relatati ma` *trademark*, peress li din trid tiggedded kontinwament. Dawn ammontaw f'madwar €9,000. Il-bqija ta` l-ispejjez huma *legal fees, audit fees, professional fees*. L-audit sewa EUR 8,000 mhalla lil PwC. FBS m`ghandhiex impjegati. Ikkonferma li dawn l-ispejjez kollha jirrelataw ma` FBS. L-ispejjez tal-kappella mhux inkluzi ghax dawk kienu inkluzi f'accounts precedenti l-2011. Dwar l-ispejjez tal-kappella kien hemm ftehim bejn il-hames ahwa subien. Erbgha minnhom huma midfuna hemm.

John Zarb xehed illi kien ilu involut man-negozju tal-familja Busuttil sa mill-1982. Ikkonferma li huwa kien l-audit partner u ricentement sar konsulent. Kien responsabbi mill-valutazzjoni ricenti li saret tal-B & S Group. Saret abbazi tal-cash flows u profitti li tista` tiggenera jekk tibqa` għaddejja bil-volum tax-xogħol ta` FCP.

B`referenza għal dokumenti ezebiti a fol 893, 894, 908 u 909 (li cheques u bank drafts li marru għand l-azzjonisti), huwa spjega li dawn gew meħuda in konsiderazzjoni fil-valutazzjoni u fil-konkluzjonijiet li wasal għalihom.

Ikkonferma li huwa kien konsapevoli ta` dawn il-figuri qabel ma għamel l-evalwazzjoni.

Kellu x` jaqsam mal-audit għal hafna snin.

Xehed illi meta giet l-offerta mingħand Dr Oetker, huwa kien tkellem fit-tul mal-management tal-grupp u kien tahom parir biex jieħdu l-offerti bis-serjeta` peress li s-sitwazzjoni fil-grupp kien qed tinkwetah. Madanakollu dak iz-zmien kienu għadhom kemm għamlu investiment kbir hafna fil-fabbrika u għalhekk ma kienx iz-zmien tajjeb ghall-bejgh.

Ikkonferma li fil-valutazzjoni li kien għamel, kien ikkunsidrat il-valur tat-trademarks u ta` l-intellectual property.

Meta nghatat l-offerta ta` Dr Oetker, huwa kien intalab jagħti opinjoni tal-valur tal-grupp u huwa kien ta permess biex tigi avvicinata ditta ohra biex tagħmel valutazzjoni ghaliex kien ahjar li jkun hemm aktar minn opinjoni wahda.

Spjega li l-opinjoni dwar il-valur li hareg biha kienet oghla mill-offerta ta` Dr Oetker. Il-valutazzjoni saret fuq *accounts* konsolidati ta` FCP u B&S Manufacturing.

Jekk kien hemm *income* li ma giex iddikjarat personalment, dak in-nqqas ma għandhux relevanza ghall-*financial statements* tal-kumpanija. Jaf li kien hemm dhul iehor, *commissions, suppliers* u anke klijenti tal-kumpanija, li nqasam bejn is-shareholders minflok kien dikjarat ghall-finijiet ta` taxxa.

Simon Flynn xehed illi huwa *auditpartner* ta` PwC fil-kaz tal-kumpaniji ta` Francis Busuttil and Sons Limited u B & S Contractors Limited u dan għal madwar 17-il sena. Spjega li l-audit isir dwar B & S Contractors bhala socjeta`. Wara 1995, inholqu zewg kumpaniji ohra : B & S Manufacturing u B & S Export. In-negozju ta` Francis Busuttil & Sons Limited ghadda għal` Francis Busuttil & Sons Marketing u għalhekk Francis Busuttil & Sons Limited hija biss *receiver of dividend* u *interest income*, u għandha xi spejjez zghar. Spjega li jsiru l-audits specifici tal-kumpanija u toħrog opinjoni fuq il-legal entities separati u mbagħad isir *consolidation* tal-gruppi kemm ta` Francis Busuttil & Sons Limited u kemm tal-B & S ghax dawn huma zewg gruppi separati fejn jigu kkonsolidati r-rizultati tal-holding u tas-sussidjarji tagħha.

Sostna li huwa qatt ma ra d-dokumenti li huma ezebiti a fol 893, 894, 908 u 909.

Spjega li dawn ma jidhru li huma dokumenti tal-B & S Contractors u għalhekk mhumiex riflessi fil-kotba tal-kumpanija.

Bħala awditur, huwa ma kienx b`dawk id-dokumenti.

Xehed illi B & S Contractors ilha ma topera essenzjalment minn 1995 fl-ambitu ta` bejgh u xiri. Id-dħul li għandha gej minn *rents* u *interest income* u spejjez. Fl-2013, kien hemm EUR 23,000 bhala spejjez li kienu *legal professional fees, audit fees, property depreciations*.

Qal illi ma jafx li s-shareholders ta` B & S Contractors Limited ircivew xi flus minn xi sorsi ohra relatati mal-kumpanija. Dawn evidentement ma gewx mill-kumpanija u għalhekk ma sarx audit ta` x` seta` gara barra mill-kumpanija.

Wara l-1995, B & S Contractors ma kellhiex *advertising* u *marketing costs*.

Stqarr illi l-*financial statements* kienu gew approvati u ma ntalabx jagħmel follow ups tagħhom. Spjega li l-allegazzjonijiet li saru minn Suzanne Busuttil u huha kienu pjuttost generici tant li d-diretturi l-ohra rribattewhom.

Huwa spjega li ma nstabu l-ebda rregolaritajiet f'FBS Limited u B & S Contractors Limited.

Huwa stqarr illi l-kwistjoni dwar flejjes gejjin minn kontijiet bankarji esteri ma għandhiex konnessjoni mal-accounts tal-kumpanija.

Huwa nsista li meta jsir *audit* tal-accounts ta` kumpanija, trid issir distinzjoni bejn is-socjeta` u s-shareholders.

John L. Bonello xehed illi kien iltaqa` ma` Joseph Busuttil f'Settembru 2010. Kien qallu li kien hemm bżonn ta` strutturi formali dwar governanza partikolarmen fuq kwistjonijiet ta` successjoni u r-relazzjoni ta` membri familjari li ma jahdmux fil-grupp ta` kumpaniji.

F'April 2011, saret laqgha ma` Charles Busuttil li kien dak iz-zmien Chairman u MD. Preokkupazzjoni ta` Charles Busuttil kienet illi kellha titnehha l-pretensjoni ta` uhud illi l-membri tal-familji kellhom dritt mit-twelid li jiffurmaw parti mill-management. Charles Busuttil tah spjegazzjoni twila tal-problemi li kelli ma` Suzanne Busuttil u ghaddielu file shih b`korrispondenza li giet skambjata bejniethom.

Kompli jghid li huwa kien kiteb lil Charles Busuttil dwar kif fil-fehma tieghu kellha tkun indirizzata l-preokkupazzjoni tieghu. Huwa kien ippropona li jiltaqa` mal-membri u jara setax jintlaħaq consensus dwar *family charter*. Madanakollu, meta ltaqa` ma` Suzanne Busuttil u huha, huwa nduna consensus kien ser ikun impossibbli. Rinfaccjat b'dik is-sitwazzjoni, huwa mar għal ftehim tal-maggor parti tal-bord ta` Francis Busuttil & Sons Limited li jigu ntrodotti *corporate governance actions on a piecemeal step by step basis*.

Kompli jixhed illi sar progress dwar *corporate governance* fil-grupp mis-sena 2011. Fosthom semma li kien hemm progress fil-komposizzjoni tal-bordijiet, fil-frekwenza tal-laqghat u fil-kwalita` tal-laqghat tal-bordijiet. Programm annwali tal-laqghat tal-bordijiet qed jigi ffissat fil-bidu tas-sena u d-dati jibqghu dejjem skedati.. Meta jinbidlu dati, ikun hemm ftehim bejn id-diretturi. L-attendanza għal-laqghat hija għolja ; l-eccezzjoni tkun illi direttur ma jkunx prezenti.

Stqarr illi l-agenda tal-laqgha tintbaghat minn kmieni. Kull laqgha, ikun hemm inkluz *detailed management accounts*, *detailed commentary* u *detailed presentation*. Qal li l-bord ta` FCP jinkludi llum *executive directors* u Francis Busuttil and Sons Marketing Limited kienet imsaħha bl-inkluzjoni ta` zewg persuni kwalifikati u ta` esperjenza. Inhatar General Manager għid li ghalkemm huwa membru tal-familja huwa wkoll kwalifikat u kien għamel zmien b`esperjenza ta` xogħol barra mill-grupp. Il-bord ta` Francis Busuttil and Sons Limited baqa` l-istess hliet tneħħija ta` Suzanne Busuttil.

Qal li fl-2013, kien iffurmat biex jagħmel rakkmandazzjonijiet lill-bord dwar il-livelli ta` remunerazzjoni ghall-*executive directors*. Huwa c-Chairman. Bhala membri, hemm Lawrence Zammit ta` Misco Ltd u Chris Degiorgio sas-sena 2014. Ir-rakkmandazzjonijiet li jsiru huma bbazati fuq *market data* filwaqt li s-salarji rakkmandati għandhom elementi ta` *performance related pay*. Fl-2014, inbdiet *Key Talent Development Programme* għal FBS sabiex jiġi identifikati *leaders* futuri. Barra minn hekk, kien qed jiġi ffurmat *audit committee*. Huwa accetta li jkun membru. Fl-2014, id-diretturi ta` FBS bdew isejju laqħat ma` l-azzjonisti darbtejn f'sena, apparti l-laqgha generali annwali. Fil-laqħat, isir prezentazzjoni dettaljata ta` l-operat tas-sussidjarji ta` FBS.

Huwa insista li FBS ma tistax tibqa` tigi kkunsidrata bhala *family business*. Il-familja għandha l-ishma u għalhekk huwa importanti li l-familja tkun konsapevoli ta` dak li jkun għaddej. Kien għalhekk li zdiedu l-laqħat mal-azzjonisti. Fl-istess waqt in-negożju jrid jitmexxa bhal dak ta` korporazzjoni. Il-parcipazzjoni tal-familja fl-operat tal-grupp irid jkun ibbazat fuq kompetenza u mertu. Il-management għandu jkun separat mill-propjeta` fl-interess ta` l-azzjonisti. FBS għandha *turnover* ta` aktar minn EUR 110 miljun. Fl-2015 iggenerat profitt qabel it-taxxa ta` aktar minn EUR 28 miljun. Il-group tax fl-2015 kienet ta` EUR 8 miljun. Hemm impjegati madwar 500 persuna.

Huwa spjega illi fl-inkontri li kellu ma` Suzanne Busuttil, din dejjem saħqet li dawk li qegħdin fil-postijiet manigerjali huma nkompententi u għandhom jitneħħew. Hija rreferiet għad-diretturi kollha, l-*company secretary*, l-audituri u l-*advisors* kollha tal-bord. Huwa sma kienx jaqbel ma` dan peress li l-grupp dejjem issahħħah biz-zmien. Spjega li huwa qatt ma sema` lil Suzanne Busuttil tħaddi rimarki pozittivi dwar xi hadd li huwa konness mal-FBS group. L-effett ta` l-kritika ta` Suzanne Busuttil u l-effett li dawn il-pendenzi gudizzjarji halley fuq l-bord ta` FBS huwa serju hafna. Diskussionijiet fuq il-futur tal-grupp huma dejjem mizghuda b`dubbji dwar x`ser tkun ir-reazzjoni ta` Suzanne Busuttil u huha.

Ikkonkluda li huwa ma jistax jifhem l-attitudni ta` Suzanne Busuttil lejn il-Grupp. Sostna li ma tressqu l-ebda lmenti legittimi u huwa jichad li saret xi diskriminazzjoni fil-konfront ta` Suzanne Busuttil u huha.

Perit Dr Edwin Mintoff ikkonferma li huwa ghamel stima tal-istores u administration offices, Misrah Santa Venera, proprjeta` ta` B & S Contractors Limtied datat 10 ta` Mejju 2012. Spjega li huwa kien ghamel applikazzjoni biex isir zvilupp residenzjali u dana fit-23 ta` Gunju 2012 bir-referenza tal-applikazzjoni bin-numru 5336/10. Il-permess hareg fl-4 ta` Novembru 2014. Spjega li tul il-process tal-applikazzjoni, huwa kellu indikazzjonijiet li l-permess kien ser jigi moghti. Spjega ukoll li l-potenzjalita` ta` l-izvilup ta` din il-proprjeta` ma timingix fuq il-valur tal-proprjeta` għaliex il-valur li kien għamel kien ha diga` in konsiderazzjoni *l-planning policies* li kienu ezistenti dak iz-zmien. B'hekk il-valutazzjoni tieghu kienet diga` hadet in konsiderazzjoni il-fatt li l-permess kien ser jigi approvat. Spjega li fl-2015 huwa kien għamel dikjarazzjoni li l-valur tal-proprjeta` kien baqa` l-istess.

Lawrence Zammit xehed illi kien mahtur fir-remuneration committee ta` Francis Busuttil & Sons Limited. Spjega li Suzanne Busuttil kienet irreagiet b`mod negattiv kemm ghall-formazzjoni u kif ukoll ghall-komposizzjoni ta` l-kumitat. Kienet tressaq ilmenti li ma għandhiex fiducja fid-diretturi tal-kumpanniji u li dawn ma kienx haqqhopm zidiet fir-rimunerazzjoni tagħhom. Kienet ikkupjatu b`emails li kellhom kontenut kunfidenzzjali. Qalilha li ma kienx messha bagħtet lilu dawk l-emails.

Av. Dr. Henri Mizzi xehed li huwa jirrapreżenta l-interessi ta` tlett familji mill-hamest ahwa Busuttil.

Spjega li l-klijenti tieghu kienu għarfuh bil-problemi li kienu qed jinholqu minn Suzanne u Brian Busuttil. Suzanne Busuttil kienet tressaq numru ta` lmenti dwar it-tmexxija tal-kumpannija. Huwa kien attenda għal laqgħa straordinarja tal-azzjonisti ta` Francis Busuttil & Sons Limited fejn tneħħiet Suzanne Busuttil minn direttur. Id-deċiżjoni ttieħdet wara hafna hsieb u minhabba l-fatt li Suzanne Busuttil kienet dejjem tressaq l-istess ilmenti u ma kienet tkun sodisfatta bl-ebda risposta li tingħata. Ikkonferma li l-korrispondenza ta` Suzanne Busuttil kienet wahda distruttiva u mimlija attakki.

Waqt il-laqgħa, kien spjega li r-raguni għat-tnejhija ta` Suzanne Busuttil kienet kemm l-azzjonijiet tagħha bhala azzjonista u kif ukoll l-atteggjament tagħha waqt il-laqghat tal-bord. Spjega li din kienet qed tagħmel akkuzi serjissimi fil-konfront ta` uhud.

Kompla jghid li huwa attenda laqgha straordinarja ohra fejn kien intalab li Brian Busuttil jigi mahtur bhala direttur fuq il-bord. Din il-mozzjoni ma ghaddietx. T & L Holdings Limited, flimkien ma` Suzanne u Brian Busuttil, ivvutaw favur din il-mozzjoni.

Av. Dr. Joseph J Vella xehed illi huwa kien involut fl-abbozzar tal-ftehim sabiex Anthony Busuttil ghadda l-ishma tieghu lil uliedu. Fil-fatt Anthony Busuttil kien infurmah li huwa ma xtaqx jibqa` direttur ta` Francis Busuttil & Sons Limited u li kien informa b`dan lil Charles Busuttil. Ftit tazzmien wara, Charles Busuttil talab li ssir ittra formal i b`talba li Suzanne Busuttil tigi appuntata direttur. Spjega li kienet iffirmata rizoluzzjoni straordinarja mill-azzjonisti kollha ghall-hatra ta` Suzanne Busuttil bhala direttur. Kienu saru biss diskussjonijiet bejn il-familji, Spjega li missier Suzanne Busuttil irrizenja ufficialment fl-istess gurnata li Suzanne Busuttil giet appuntata.

Spjega li Anthony Busuttil kien attiv fil-grupp izda ma kellux pozizzjoni manigerjali. Huwa kompla jghid li f'minuta datat 11 ta` Jannar 2000 u ffirmita minn Anthony Busuttil kien hemm imnizzel li uliedu mhux interessati fin-negozju u li huwa kien qed jikkonsidra jbiegh sehmu. Dan spjega fid-dettal ukoll dwar kif kien sehh ir-ristrutturar tal-kumpanija. Suzanne Busuttil kienet kontra l-hatra ta` John Bonello u kif ukoll kontra d-diretturi tal-kumpanija li kienu gia` mahtura. Spjega li lil din ma kien joghgobha xejn. Spjega li kienet anke lmentat fuq il-fatt li kienu jinghataw *hampers* fiz-zmien tal-Milied.

III. It-tieni eccezzjoni preliminari tal-intimati Francis Busuttil & Sons Limited u ohrajn, kif ukoll it-tielet eccezzjoni tal-intimati Foster Clark Products Limited u ohrajn

Fis-sostanza, iz-zewg eccezzjonijiet huma tal-istess natura. Ghalkemm kienu moghtija in linea preliminari, għad ma hemmx provvediment dwarhom u l-Qorti sejra tqis issa qabel tghaddi ghall-konsiderazzjoni tal-mertu. Tajjeb jingħad illi fin-noti ta` sottomissionijiet u waqt it-trattazzjoni orali, ma sarx accenn għal din l-eccezzjoni għaliex il-partijiet qaghdu fuq il-parametri tal-azzjoni skont l-Art 402 tal-Kap 386.

Propju għaliex kif jigi dikjarat fl-ewwel paragrafu l-azzjoni hija bbazata fuq l-Art 402 tal-Kap 386, ir-rikorrenti mexxew b`rikors semplici, mhux b`rikors guramentat (ara : “**Michael Debono et vs Mario Debono et**” - 29 ta` Novembru 2011 ; u “**Bridget Giusti et vs Godwin Giusti et**” - 3 ta` April 2012).

Li kieku r-rikorrenti riedu li l-azzjoni tagħhom tkun fondata fuq l-Art 136A tal-Kap 386 kellhom imexxu b`rikors guramentat *ad validitatem* li mhux il-kaz tal-lum (ara : “**Amadeo Balzan vs Central Holidays (Travel and Tourism) Ltd et**” – 16 ta` Gunju 2015).

Din mhijiex kwistjoni ta` forma izda ta` sostanza.

Għalkemm fit-talba r-rikorrenti jirreferu wkoll ghall-Art 136A tal-Kap 386, l-azzjoni tagħhom tibqa` fis-sostanza dik skont l-Art 402 tal-Kap 386, mhux l-azzjoni derivattiva.

Kif ingħad fil-kawza “**Amadeo Balzan vs Central Holidays (Travel and Tourism) Ltd et**” (op. cit.) id-“*derivative action*” kif thaddmet fil-*common law* tal-Ingilterra ma tistax titqies fil-kuntest Malti bhala *a plus* favur l-azzjonista, u kwindi agguntiva ghall-azzjoni skont l-Art 402.

Il-legislatur ried li kollox idur mal-Art 402.

Dan ifisser illi l-legislatur ried illi l-“*membru*” jagixxi skont l-Art 402, jagħmel il-prova li tispetta lilu skont dak li jghid is-subinciz (1) u jekk issir dik il-prova sal-grad rikjest mil-ligi, ikun hemm miftuha u disponibbli r-rimedji kontemplati mis-subinciz (3).

Infatti l-qorti hija prekluza milli tikkonsidra l-ghoti ta` rimedji **qabel** ma ssir il-prova tar-rekwiziti tal-Art 402(1).

Minn qari tal-premessi tar-rikors kif ukoll tat-talba, u fl-isfond tal-provi estensivi li nstemgħu fil-kawza, il-Qorti ssib illi dak li riedu jiksbu r-rikorrenti bil-kawza tal-lum ma kienx permess mill-qorti sabiex jipprezentaw azzjoni derivattiva li jekk jingħata kien jinvolti procediment iehor izda li jiksbu rimedju **mmedjat** mill-qorti.

Fit-talba r-rikorrenti jirreferu ghall-Art 136A. Huwa minnu wkoll illi t-talba hija generika. Għalhekk il-qorti trid toqghod fuq il-provi.

Il-provi bl-ebda mod ma jwasslu lill-qorti biex tikkonkludi illi fil-kaz li jkun ippruvat l-ewwel subinciz tal-Art 402, dak li ried r-rikorrenti kien permess sabiex jistitwixxu l-azzjoni derivattiva.

Sabiex bil-kawza tal-lum jixlu lil dawk mill-intimati li huma diretturi bi ksur ta` l-Art 136A tal-Kap 386, ir-rikorrenti bhala azzjonisti ma setghux jistitwixxu **direttament** azzjoni anke kontra taghhom skont l-Art 402.

Ghalhekk ghal dan is-sens iz-zewg eccezzjonijiet qeghdin jigu milqugha.

Tenut kont tar-ragunijiet għala kienu milqugha z-zewg eccezzjonijiet, ma jipprekludix lill-qorti milli tghaddi biex tqis il-mertu tal-istanza tar-rikorrenti.

IV. L-Art 402(1) tal-Kap 386

L-ewwel subinciz tal-Art 402 jaqra :-

Kull membru ta` kumpanija li jilmenta li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b`mod li, jew li xi att jew ommissjoni talkumpanija kienu jew huma jew x`aktarx se jkunu oppressivi b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta` pregudizzju, għal membru jew membri jew b`mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali, jista` jagħmel rikors lill-qorti għal ordni taht dan l-artikolu.

Fis-sentenza li tat din il-Qorti (diversament presjeduta) **[PA/GV]** fit-30 ta` Jannar 2008 fil-kawza **“Cutajar pro et noe et vs S.C. & Company Limited et”** ingħad hekk –

Illi l-prova biex tirnexxi dina l-azzjoni tispetta lir-rikorrenti li ressqu dina l-azzjoni. Huma jridu jippruvaw li (a) l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b`mod li... (b) jew li xi att jew ommissjoni tal-kumpanija kienu jew huma jew x`aktarx se jkunu, oppressivi b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta` pregudizzju, għal membru jew membri jew b`mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali.

Il-ligi tagħna ma tagħtix spjegazzjoni ta` x`inhu oppressiv b`mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b`mod mhux gust ta` pregudizzju. Kull kaz għalhekk irid jigi trattat u deciz fuq il-mertu tieghu propṛju, u dana kaz b`kaz. L-iskop tal-ligi hu biex il-Qorti tkun tista` tintervjeni f'dawk il-kazijiet fejn hemm bzonn li jingħata rimedju minhabba unfair dealing fejn jigi pruvat li kien hemm azzjonijiet jew ommissionijiet li ma kienux gusti u li kienu ta` pregudizzju jew li l-affarijiet tal-kumpanija mhux qed jitmexxew sew.

Fis-sentenza li tat il-Qorti ta` Ghawdex (Gurisdizzjoni Superjuri) **[AE]** fl-4 ta` Frar 2009 fil-kawza “**Ellis vs Ellis**” inghad hekk –

Jibda biex jinghad li dan il-provvediment jista` jigi nvokat mill-membri kollha, u mhux biss minn membri minoritarji u m`hemmx dubju li d-diskrezzjoni u l-poteri moghtija lill-qorti f`dan il-kuntest huma wesghin. Minn dan il-provvediment hu evidenti li :

(a) *Dan il-provvediment japplika wkoll f`kaz ta` att jew ommissjoni izolata ;*

(b) *Ir-rimedju jista` jinghata kemm ghal dak li jkun gara fil-passat u wkoll xi att propost li jsir fil-futur ;*

(c) *L-ilment jrid ikun fuq it-tmexxija tal-affarijiet tal-kumpanija jew fuq att jew ommissjoni tal-kumpanija.*

Fis-sentenza tagħha tad-9 ta` Marzu 2007 fil-kawza “**Vella et vs Vella Brothers Ltd et**”, il-Qorti tal-Appell qalet hekk –

... *l-Artikolu 402 ta` l-Att dwar il-kumpaniji jaghti diskrezzjoni pjuttost wiesa` lill-Qrati u dan ghaliex dawn il-provvedimenti għandhom l-ghan li jiissal vagwardjaw u jipprotegu lill-azzjonisti ta` socjeta` kummerċjali, partikolarmen lil dawk li huma minoritarji u li għalhekk qegħdin fl-impossibilita` li jirregolaw il-mod li bih tkun qed titmexxa s-socjeta` li fiha huma jkollhom interess ...*

... *din id-disposizzjoni, li hija bbazata fuq l-Art.459 tal-Companies Act (1985) Ingliza, hija ispirata fuq principji ta` ekwita` aktar milli minn drittijiet strettament legalistici biex ikun jista` jigi mogħti rimedju. Dak li hu necessarju hu li l-azzjonista jipprova li minhabba l-gestjoni tas-socjeta` partikolari hu qed isofri, jew ukoll jista` jsafra, pregudizzju ta` natura oppressiva, ingusta jew diskriminatorya. Tali gestjoni tista` tirreferi sempliciment għal xi att specifiku jew xi ommissjoni tal-kumpanija. Il-pregudizzju jista` jirreferi ghall-azzjonist li qed jippromwovi l-proceduri, għal xi azzjonist iehor jew ghall-interess in generali ta` l-azzjonisti. Ma hemmx għalfejn li huwa jipprova li huwa zgur ser isofri xi pregudizzju fil-futur. Tali prova tista` ssir fuq bazi ragjonevoli ta` possibilita` (“***Vincent Montreal et v. Lino Delia noe***” deciza mill-Prim`Awla tal-Qorti Civili fit-13 ta` Mejju, 1999). Infatti gie deciz mill-Qrati Ingħilji fil-kawza in re ***Bovey Hotel Ventures Ltd*** [(1983) B.C.L.C. 290] li ‘the Court will not give a list of situations when this remedy may be resorted to however one principle remains clear. A shareholder may make use of this article when his shareholding in the company has been seriously diminished at least seriously jeopardized by reason of a course of conduct or the part of those who have the de facto control of the company, which has been unfair to the member concerned”.*

... *Fid-decizjoni **O'Neill v Phillips** mogħtija mill-House of Lords fl-20 ta` Mejju 1999, gie ritenu illi l-legislatur ried illi biex jingħata rimedju taħt l-*

artikolu jigi kkunsidrat il-kriterju ta` dak li huwa `fair`. Izda Lord Hoffman izid ighid li - “Although fairness is a notion which can be applied to all kinds of activities, its content will depend upon the context in which it is being used ... The requirement that prejudice must be suffered as a member should not be too narrowly or technically construed.

Fis-sentenza **In Re Bovey Hotel Ventures Ltd** (op. cit.) kien inghad hekk –

The test of unfairness must, I think, be an objective, not a subjective one. In other words it is not necessary for the petitioner to show that the persons who have had the de facto control of the company have acted as they did in the conscious knowledge that this was unfair to the petitioner or that they were acting in bad faith ; the test, I think, is whether a reasonable bystander observing the consequences of their conduct, would regard it as having unfairly prejudiced the petitioner’s interests.

Fis-sentenza “**Monreal et vs Delia noe**” (op. cit.) inghad hekk –

Dawn il-provedimenti huma ta` salvagwardja u ta` protezzjoni ghall-azzjonisti ta` socjeta` kummercjali, b`mod partikolari ghal dawk li huma minoritarji. Ir-rimedji li johorgu minn dawn il-provedimenti huma moghtija lil kull azzjonist ta` socjeta` kummercjali. Kull azzjonist, anke jekk hu minoritarju, ta` socjeta` kummercjali, anke jekk hi pubblika, jista` jitlob li jinghataw l-ordnijiet kollha necessarji u opportuni, f`kaz li jirnexxielu jiprova illi minhabba l-gestjoni tal-istess socjeta` huwa qed isofri jew ukoll jista` jsotri xi pregudizzju ta` natura oppressiva, ingusta jew diskriminatorja. Tali gestjoni tista` tirreferi semplicement ghal xi att specifiku jew xi ommissjoni tal-kumpanija. Il-pregudizzju jista` jirreferi ghall-azzjonist li qed jippromuovi l-proceduri, ghal xi azzjonist iehor jew ghall-interessi in generali tal-azzjonisti. In vista ta` dan kollu jista` jinghad li hu bizzejjad li l-azzjonista jiprova li huwa qed isofri jew eventwalment jista` jsotri xi pregudizzju minhabba xi agir tas-socjeta` li tagħha huwa jipposjedi xi ishma. Ma hemmx għalfejn li huwa jiprova li huwa zgur li ser isofri xi pregudizzju fil-futur. Tali prova tista` ssir fuq bazi ragjonevoli ta` probabilita`. Inoltre, skond dak li hemm provdut fis-subartikolu (3) tal-istess artikolu 402, il-Qorti tista` tiprocedi biex tagħmel kull ordni necessarja u opportuna skond dawn il-provedimenti, jekk jirrizulta li l-ilment tal-azzjonista hu sewwa bbazat u jekk il-Qorti thoss li huwa ekwu u gust li tagħmel.

Fis-sentenza tagħha tal-31 ta` Jannar 2003 fil-kawza “**Ellul vs Ellul pro et noe**”, il-Qorti tal-Appell qalet hekk –

... *Fil-ligi Ingliza (ara Art 459 tal-Companies Act, 1985) jinstab rimedju simili li hu magħruf bhala “The Unfair Prejudice Remedy”. Il-Qorti ta` l-Appell Ingliza stabbiliet fil-kaz “in Re Saul D. Harrison & Sons plc ([1995])*

1BCLC 14)" il-linji ta` gwida dwar kif kelly jkun l-operat biex ikun jista` jigi kkwalifikat bhala, "unfairly prejudicial" (fit-test tal-Ligi Maltija din il-frazi hi tradotta "b`mod mhux gust ta` pregudizzju"). Wiehed kelly, fl-ewwel lok, jara jekk dak l-operat kienx jew le skond l-istatut tal-kumpanija. Izda fl-applikazzjoni tal-imsemmija dispozizzjoni – ispirata fuq principji ta` ekwita` aktar milli minn drittijiet strettament legali – il-Qorti tiehu in konsiderazzjoni l-aspettattivi legittimi ("legitimate expectations") li r-rikorrent jista` jkollu u li sikwiet ikunu ferm aktar wiesgha mid-drittijiet strettament legali li johorgu mill-istatut tassocjeta`. Dawn l-aspettattivi legittimi jitwieldu minn xi relazzjonijiet personali partikolari bejn l-azzjonisti. Fil-kaz Ebrahimi vs Westbourne Galleries Ltd. ([1973] AC 360) Lord Wilberforce elenka numru ta` sitwazzjonijiet fejn dan irrimedju jista` jinghata, sitwazzjonijiet dawn li x`aktarx jinstabu f` kumpaniji zghar privati li ta` sikwiet jissejhu "quasi partnerships", fosthom is-segwenti :-

"(i) an association formed or continued on the basis of a personal relationship, involving mutual confidence – this element will often be found where a pre-existing partnership has been converted into a limited company ;

(ii) an agreement, or understanding, that all, or some (for there may be "sleeping members") of the shareholders shall participate in the conduct of the business ;

(iii) restriction upon the transfer of the members` interest in the company – so that if confidence is lost, or one member is removed from management, he cannot take out his stake and go elsewhere".

Fil-pagna 464 tat-Tielet Edizzjoni tal-**Ferrar's Company Law** jinghad hekk –

... The position will vary greatly from the small private companies, commonly called quasi-partnerships, to public companies of considerable size. As a quasi-partnership, the company will usually have been formed or continued on the basis of a personal relationship involving mutual confidence. There may be an agreement or understanding that all or some of the shareholders are to participate in the conduct of the business. Restrictions on the transfer of shares will be the rule rather than the exception. The individuals involved may also have made relatively substantial capital contributions to the company. Shareholders in such companies will be a small close-knit group, actively involved in many instances in the daytoday operations and financially and personally committed to the company. Here the scope for legitimate expectations beyond their strict legal rights is obviously greatest.

However, as Lord Wilberforce stressed in Ebrahimi v Westbourne Galleries Ltd, the case for giving effect to equitable considerations must be made in each instance and it is not sufficient simply to assert that the company is small or private, for in many cases the basis of the relationship will be adequately and exhaustively laid down in the articles. If it is so defined by the articles or, for

example, by the articles supplemented by a shareholders` agreement, then there is little room for finding further legitimate expectations beyond those outlined in the documents.

The interests of shareholders in larger private and public companies, on the other hand, are likely to be quite different from those of shareholders in quasi-partnerships and considerably more restricted. In these larger companies there is usually no underlying personal relationship, employment is rarely an issue and the shareholders are more interested in such matters as dividend yield and capital appreciation than involvement in the day-to-day running of the company. If they become dissatisfied, especially if it is a public company, they can sell their shares and withdraw from the company. Here the members rarely have expectations beyond their strict legal rights as provided by the articles.

That is not to say that s.459 does not apply to larger private companies and public companies for the section is clearly not limited to quasi-partnerships. The point is that it may be harder to establish conduct which is unfairly prejudicial to the interests of the members in such companies.

Kif qalu Hicks u Goo fil-pagna 409 tal-Hames Edizzjoni ta` **Cases and Materials on Company Law** –

In the early days of S.459, it was thought that the petitioner must have unfairly suffered prejudice to an interest as a member only (and not eg. as a director). This requirement has never been relaxed in that the Court is prepared to recognise that members may have different interests having regard to their rights, expectations and obligations (re a company (No 00477 of 1986 [1986 BCLC 376; O'Neill v Phillips. [1999] 1 WLR 1092). This is particularly so in quasi-partnership cases where a minority is excluded from management. But where the articles make detailed provision for any departing members to sell their shares at a fair price, the position may be different ...Section 459 has proved to be a powerful weapon for minority shareholders, particularly in the case of quasi-partnerships. In such companies, minorities who are excluded from management participation or who unfairly suffer loss as a result of wrongdoing by directors or majority shareholders may get relief under the section.

Fil-pagna 449 tar-Raba` Edizzjoni tal-**Farrar's Company Law**, jinghad illi –

A member`s interests are not necessarily limited, therefore, to his strict legal rights under the Articles and the Companies` Act but can extend also to legitimate expectations as to the conduct of the company`s affairs arising from the nature of the company and the agreements and understandings between the parties.

Għalkemm id-dicitura tal-Art 402(1) ittieħdet testwalment minn disposizzjoni simili li tirrizulta fil-Companies Act ta` New Zealand, il-ligi ta` New Zealand segwiet l-izvilupp legislattiv fir-Renju Unit.

Fl-Ingilterra kien hemm l-ewwel il-Companies Act 1985 (Sec 459) li fi zminijiet aktar ricenti kienet segwita mill-Companies Act 2006 [Sec 994(1)]. Fil-fatt Sec 459 thassar għal kollox mill-Companies Act 1985 u dahal ezatt kif kien fl-Art 994(1) tal-Companies Act 2006.

L-awtrici Brenda Hannigan fil-ktieb Company Law (Fourth Edition – 2016 – OUP – pg. 485) tghid :-

Where the court is satisfied that a petition under s. 994 is well founded, it may make such order as it thinks fit for giving relief in respect of matters complained of [s 996(2)]

Dwar il-prova, Brenda Hannigan tghid hekk fil-Pag 492 ta` **Company Law** (op. cit.)

“Whether the company’s affairs are being or have been conducted in a manner which is unfairly prejudicial to the petitioner’s interest is an objective, not a subjective, matter. The prejudice must be real, rather than merely technical or trivial, and the petitioner does not have to show that the persons controlling the company have acted deliberately in bad faith or with a conscious intent to treat him unfairly. The conduct complained of must be prejudicial in the sense of causing prejudice or harm to the relevant interest of the member (usually, but not limited to financial damage) and also unfairly so (usually connoting some breach of company law or the constitution but not limited to that) and it is not sufficient if the conduct satisfies only one of these tests.” [enfasi u sottolinear ta` din il-qorti].

L-awturi ta` Boyle & Birds` Company Law (Eighth Edition – 2011 – Jordans – pg. 711) ighidu :-

“The term “unfair prejudice” whether analysed as a ‘standard’ or a ‘concept’ is a relatively more objective one which is concerned with running the company in a way that is clearly unfair in its consequences to the complaining shareholder, even if the respondents can claim to have acted in the best of good faith.”

L-awtur Paul L. Davies u l-kollaboraturi tieghu fil-ktieb Gower and Davies – Principles of Modern Company Law (Eighth Edition – 2008 – Sweet & Maxwell – pg. 691-692) ighid :-

“... the courts recognised that sec 994 protects expectations and not just rights. Borrowing from public law, it is sometimes said that the section protects the “legitimate expectations” of the petitioner, though more recently the courts have preferred the private law phrase “equitable considerations” [Qorti tal-Appell Ingliza fil-kawza “Saul D Harrison & Sons plc” – 1995 – ghall-uzu tal-frazi “legitimate expectations”; House of Lords – “O’Neill vs Phillips” – 1999 – ghall-uzu tal-frazi “equitable considerations”] Whatever the language used, the difficult issue is to distinguish those expectations of the petitioner which are to be classified as “legitimate” or which considerations are to fall within the category of “equitable considerations” and so as deserving of legal recognition and protection from those expectations which the petitioner may harbour as a matter of fact but which the courts will not protect.”

L-awturi Mayson, French & Ryan fil-ktieb Company Law (26th Edition – 2009/2010 – OUP – pg. 569-570) ighidu b`riferenza ghal Re Saul D Harrison and Sons plc (op. cit.) illi :-

“The words `unfairly prejudicial` are general words and they should be applied flexibly to meet the circumstances of the particular case ... The conduct [being complained of] must be both prejudicial [in the sense of causing prejudice or harm to the relevant interest] and also unfairly so ; conduct may be unfair without being prejudicial or prejudicial without being unfair, and it is not sufficient if the conduct satisfies only one of these tests.”

Ikomplu billi jaghmlu riferenza ghal “O’Neill vs Phillips” (op. cit.) in partikolari dwar l-ghazla li ghamel il-Parlament Ingliz –

“Parliament has chosen fairness as the criterion by which the court must decide whether it has jurisdiction to grant relief ... it chose this concept to free the court from technical considerations of legal right and to confer a wide power to do what appeared just and equitable. But this does not mean that the court can do whatever the individual judge happens to think fair. The concept of fairness must be applied judicially and the content which it is given by the courts must be based upon rational principles. Although fairness is a notion which can be applied to all kinds of activities its content will depend upon the context in which it is being used.”

Fis-sentenza ta` din il-Qorti (**PA/AE**) tas-7 ta` Ottubru 2016 fil-kawza **“Av. Dr. Pio M Valletta noe vs Jeno Torocsik et”** inghad hekk dwar l-azzjoni għal unfair prejudice :

“Fil-kaz ta` unfair prejudice, hemm bzonn li :

- i) *It-test ikun wiehed oggettiv.*
- ii) *M`hemmx htiega li l-attur jipprova l-mala fede.*
- iii) *M`hemmx htiega li l-attur jipprova li kien hemm intenzjoni li tikkawza pregudizzju.*
- iv) *Mhux gust ma jjissirx bilfors li l-agir irid ikun illegali.*
- v) *L-agir irid ikollu effett negattiv fuq l-attur bhala azzjonist.*

*F`sentenza Ingliza **Re Coroin Ltd** (2012) (High Court of Justice Chancery Division Companies Court) intqal :*

“630 Prejudice will certainly encompass damage to the financial position of a member. The prejudice may be damage to the value of his shares but may also extend to other financial damage which in the circumstances of the case is bound up with his position as a member.... The prejudice must be to the petitioner in his capacity as a member but this is not to be strictly confined to damage to the value of his shareholding. Moreover, prejudice need not be financial in character. A disregard of the rights of a member as such, without any financial consequences, may amount to prejudice falling within the section.

631 Where the acts complained of have no adverse financial consequences, it may be more difficult to establish relevant prejudice. This may particularly be the case where the acts or omissions are breaches of duty owed to the company rather than to shareholders individually. If it is said that the directors or some of them had been in breach of duty to the company but no loss to the company has resulted, the company would not have a claim against those directors. It may therefore be difficult for a shareholder to show that nonetheless as a member he has suffered prejudice ...”

V. Konsiderazzjonijiet

Qabel xejn tajjeb jinghad illi fil-konsiderazzjonijiet tagħha il-qorti zammet quddiemha l-principju *primum non nocere* citat mir-rikorrenti fin-nota ta` sottomissionijiet tagħhom.

Kif ukoll l-iskop tal-azzjoni huwa li jigi ekwilibrat u restawrat bilanc u mhux li ssir hsara.

Dan premess, il-qorti tirribadixxi li mhux permess lilha illi tagħti xi rimedju previst mis-subinciz (3) tal-Art 402, jekk ma ssirx il-prova mir-rikorrenti tal-fondatezza tal-ilmenti tagħhom skont is-subinciz (1) tal-Art 402.

Fin-nota ta` sottomissjoniet taghhom u kif ukoll waqt trattazzjoni ta` l-kawza, ir-rikorrenti ndikaw l-ilmenti li skont huma wassluhom biex imexxu bl-azzjoni skont l-Art 402. Fis-sostanza huma dawn :-

- a. It-tnehhija ta` Suzanne Busuttil minn direttur ta` Francis Busuttil & Sons Limited (FBS) u r-rifjut tal-azzjonisti l-ohra li jitqiegħed flokha Brian Busuttil.
- b. In-nuqqas ta` FBS illi Suzanne u/jew Brian Busuttil jingħataw impieg..
- c. In-nuqqas ta` rapprezentanza fil-bordijiet tad-diretturi tas-sussidjarji ta` FBS, inklusa Foster Clark Products Limited (FCP).
- d. Frodi u abbuż konsistenti, mhux kontrollat u mhux verifikat.
- e. Manuvri u skemi mwettqa fl-interess ta` sezzjoni ta` azzjonisti biss.
- f. Governanza dghajfa jew mankanti, nepotizmu u nuqqas ta` meritokrazija.

Il-Qorti sejra tqis dawn l-ilmenti.

U tara jekk il-provi li tressqu jwasslux ghall-agir illi l-Art 402(1) ma jridx li jkun kommess.

- a) **It-tnehhija ta` Suzanne Busuttil minn direttur ta` Francis Busuttil & Sons Limited (FBS) u r-rifjut tal-azzjonisti l-ohra li jitqiegħed flokha Brian Busuttil**

Ir-rikorrenti jinsistu illi t-tnehhija ta` Suzanne Busuttil mill-kariga tagħha ta` direttur fil-bord ta` FBS hija oppressiva, diskriminatorja u ta` pregudizzju ingust.

Huwa ppruvat li llum l-erba` familji ta` l-ahwa subien Busuttil lkoll għandhom familjarji bhala diretturi ta` FBS.

Huwa ppruvat ukoll li l-unici li mhumiex diretturi huma l-ulied ta` Anthony Busuttil li huwa wieħed mill-hamest ahwa subien.

Kien allegat illi hemm ftehim li sar konswetudni fis-sens li kull wahda mill-hames familji tal-hames ahwa subien għandhom jedd għal rapprezentanza fil-bord.

Saret referenza ghall-fatt li kien hemm dikjarazzjoni u ftehim iffirmat mill-azzjonisti kollha ta` FBS li jirrifletti u jikkonferma din il-koswetudni, liema ftehim kien ezebit bhala Dok JJVI waqt ix-xhieda lit a Av. J J Vella fit-

trattazzjoni tat-talba ghal *interim order* bin-nru 642/2012/1/JZM fl-udjenza tat-12 ta` Mejju 2014 a fol 268 u 269 tal-process.

Din il-Qorti ma taqbilx li kull wahda mill-familji tal-hames ahwa subien għandha dritt li tahtar direttament direttur fuq il-bord tad-diretturi ta` FBS mingħajr ma jkun hemm l-approvazzjoni ta` l-maggoranza ta` l-azzjonisti.

Fil-memorandum u l-articles of association ta` FBS ma jissemmiex dan l-allegat dritt kif pretiz mir-rikorrenti.

Għal din il-Qorti, dan huwa il-punt krucjali li għandu jirregola l-vertenza.

Il-memorandum u l-articles of association huwa l-essenza ta` l-kostituzzjoni ta` kumpannija.

Brenda Hannigan (op. cit.) – pag 97 – tghid hekk :-

*“The memorandum is one of a company’s two constitutional documents, the other being the articles of association. The distinction between the two documents is that the memorandum of association is an external facing document, telling the outside world the key facts about the company: its, name , its status as a public company (if that is the case), the jurisdiction in which it is registered, the company’s objects, the limited liability of its members, and the company’s authorised capital. The articles, on the other hand, set out the internal rules and regulations which govern the relationship between the company and the members...In the event of a conflict, the memorandum, as the document containing the fundamental conditions upon which the company is incorporated, prevails over the articles. (**Guiness v Land Corpн of Ireland** (1882) 22 Ch D 349; and see Lord Cairns in **Ashbury Railway Carriage and Iron Co Ltd v Riche** (1875) LR 7 HL 653 at 667 – 668 as to the subsidiary role of the articles.)*

The legal status of the memorandum of association is determined by CA 1985, s 14 which provides that :

Subject to the provisions of this Act, the memorandum and articles, when registered, bind the company and its members to the same extent as if they respectively had been signed and sealed by each member, and contained covenants on the part of each member to observe all the provisions of the memorandum and of the articles.

The effect is that the memorandum of association and the articles form a contract between the company and the members. The precise nature of this statutory contract has been controversial, particularly with respect to the articles

of association and the enforcement of the articles by individual members....The memorandum of association must be registered with the registrar of companies on incorporation and on any subsequent alteration, and persons dealing with a company are deemed under the doctrine of constructive notice to have notice of the company's memorandum and articles of association. (Ernest v Nicholls (1857) 6HL Cas 401; Mahony v East Holyford Mining Co (1875) LR 7 HL 869; Irvine v Union Bank of Australia (1877) 2 App Cas 366, PC; Wilson v Kelland (1910) 2 CH 306. The impact of the doctrine of constructive notice is much reduced by CA 1985, ss 35-35B which are discussed further in the text above and in Ch 7.)"

Fil-Gower (op. cit.) – pag 116 – jinghad hekk :-

"First the memorandum and articles constitute a contract between the company and each member. (Hickman v Kent or Romney Marsh Sheepbreeders' Assc (1915) 1 Ch 881 where Astbury J reviewed earlier cases in a judgement which has become the locus classicus. An article providing for a reference to arbitration of disputes between members and the company was held to be contractually binding." But it is a contract with various special characteristics....Thus a member enters into a contract on terms which are alterable by the other party (Shuttleworth v Cox (1927) 2 K.B. 9, C A per Atkin L J at 26; Malleson v National Insurance and Guarantee Corporation (1894) 1 Ch 200 per North J. at 205), rather in a same way as a member of a club agrees to be bound by the club rules as validly altered from time to time, or a workman agrees to be employed on the terms of a collective agreement as occasionally varied by the employers and his trade union....Secondly , the contract is enforceable among the members inter se. ..Thirdly the decisions have constantly affirmed that the section confers contractual effect on a provision in the memorandum and articles only in so far as it affords rights or imposes obligations on a member qua member."

Similment, fil-kaz ta` Malta, Andrew Muscat (op. cit.) – pag 105 – ighid hekk :-

"The memorandum and articles of association bind the company and its members and can generally be regarded as a contractual set of documents. It has been said that the memorandum of association "governs the relationship between the company and the outside world" and "informs third parties dealing with the company what are its objects, its sphere of activity and its capital." On the other hand, the articles " regulate the internal affairs of a company" and contain "regulations for the management of the affairs of a company and the conduct of its business." ...Once registered, both the memorandum and the articles of association become public documents and are open for inspection by any member of the public."

Fil-Pag 6 ta` Notes on the Companies Act (2003) [Mid Sea Books Ltd] **Oscar Grech** ifisser kif tista` ssir emenda ghall-memorandum u l-articles of association u xi jrid isir wara tali emenda -

Alteration to the Memorandum and Articles of association

*A company is empowered by **section 79(1)** to alter or add to its memorandum or articles of association by means of an extraordinary resolution.*

- *Where the alteration consists of a change in the registered office of the company it may be effected by a resolution of the directors which would specify the date of the change;*
- *If duly authorized by its memorandum or articles, a company may, by ordinary resolution, convert any of its fully paid up shares into stock and reconvert that stock into fully paid up shares of any denomination.*

Updated copy of altered Memorandum and Articles

*Every time that the memorandum or articles are altered, the directors and the company secretary are required by **section 79(2)** to file with the Registrar, within not later than 14 days after the passing of the relative resolution, a printed copy of the amendment together with a revised and updated copy of the memorandum and articles. The revised copy should incorporate the amendment including all changes that would have occurred prior to the amendment including changes relating to the directors, company secretary, the representation of the company, the registered office of the company and any transfer, transmission or allotment of shares.*

*In the event of any discrepancy between the text of any updated memorandum and articles and the text of the original memorandum and articles, the latter text, together with resolutions duly registered thereafter, prevail (**sec 79(2) proviso**)."*

Andrew Muscat (op. cit.) – pag 159 – ighid :-

The general principle is that a company may by extraordinary resolution alter or add to its memorandum or articles. The law quite logically vests the power to alter the memorandum or articles in the hands of the members, who after all are the owners of the company...Once a resolution altering the memorandum or articles has been passed, it becomes the duty of the directors and of the company secretary to deliver to the Registrar for registration a copy of such resolution within fourteen days after the date of the resolution.....The Companies introduced a useful and practical measure to facilitate the perusal of the memorandum and articles of a company which have undergone one or more alterations: it requires the directors and the company secretary to deliver to the Registrar for registration, together with the copy of any resolution altering the

memorandum or articles of association, a revised and updated copy of the entire memorandum and articles as altered by the said resolution.

Ikompli **Andrew Muscat** (op. cit.) – pag 161 -

An important rule is that an alteration to the memorandum or articles of association does not take effect unless and until it is registered with the Registrar. This rule is sometimes overlooked in practice, with potentially serious consequences.

Andrew Muscat jaghti ezempi tal-konsegwenzi serji li jista` jwassal il-kaz fejn kumpannija tkun trid tagħmel *fresh issues of shares and the unissued share capital is insufficient to cover the full amount of the proposed issue.*

L-importanza ta` r-registrazzjoni hija sottolineat fil-**Pennington's Company Law** (8th Edition - Butterworths - pag 70) :

*"When an alteration is made in a company's memorandum or articles, a printed copy of the resolution effecting the alteration must be delivered to the Registrar of Companies within fifteen days after it is passed and a printed copy of the altered memorandum or articles must be delivered to the Registrar at the same time. The Registrar must advertise the filing of the resolution effecting the alteration in the London Gazette, and until the advertisement is published, the alteration is not effective against other persons who at the material time are unaware of it having been made. Other persons in this context seem to comprise all persons other than the company, and therefore shareholders and directors, as well as outsiders are included. The material time at which an unpublished resolution is vulnerable appears to mean the time when a transaction is entered into, and a resolution altering the memorandum or articles will be effective against all persons if it has been notified to the Registrar and advertised in the London Gazette by the date when the transaction in question is entered into. However, the fact that the Registrar of Companies has advertised the filing of a resolution altering the company's memorandum or articles in the London Gazette does not mean that third parties are deemed to have knowledge or notice of it in cases where knowledge or notice is material, unless the company can also prove that they actually knew of the alteration, (**Official Custodian of Charities v Parway Estates Development Ltd** (1985) Ch 151, (1984) 3 All ER 679)."*

Hija kontestata l-pretensjoni tar-rikorrenti li kull wahda mill-hames familji għandha jedd li tkun rappresentata fil-bord ta` FBS.

Jekk tassew il-prassi saret konswetudini b'tali mod illi din kellha l-effett li ggib bidla fil-*memorandum* u fl-*articles* allura l-azzjonisti ma

setghux jiefqu hemm. Jekk tassew kien hemm bidla, allura kien jinkombi fuq l-azzjonisti l-obbligu illi sabiex ikun hemm bidla *fil-memorandum* u *l-articles* ta` FBS ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi dik il-bidla kellha tkun registrata mar-Registratur tal-Kumpanniji kif trid il-ligi. Minn dan kollu ma sar xejn. Ma jagħmel ebda sens l-argument li peress li l-affarijiet kienu jitmexxew b`certa mod u li sa minn dejjem allegatament kien hemm intendiment dwar kif għandhom jitmexxew l-affarijiet, dak il-metodu kellu s-sahha legali li jigi enforzat a skapit u kull ma jingħad *fil-memorandum* u *fl-articles*. Jekk jigi accettat dan l-argument, allura huwa inutile li jsir *l-memorandum* u *l-articles*. Dawn għandhom natura kontrattwali, u għalhekk metodu jew prassi – sejjahlu li trid - mhux bizzejjed wahedhom jitwarrab dak stipulat *fil-memorandum* u *fl-articles*.

L-importanza tal-kontenut tal-*memorandum* u *l-articles* hija manifestata fid-dottrina tal-*ultra vires*.

L-awturi **Charlesworth & Cain - Company Law** - 12th Edition – Pag 73 ighidu :-

“In order to protect the subscribers and persons dealing with the company the courts held that a company incorporated by registration under the Companies Acts is incorporated by Parliament for the objects stated in the memorandum of association so that it has power only to carry out such objects and anything else which is reasonably incidental thereto. If an act is performed or a transaction carried out which, though legal in itself, is not authorised by the objects clause in the memorandum or by statute, it is ultra vires, i.e. beyond the powers of the company and void, so that it cannot be ratified even if all the members wish to ratify.”

Dwar din id-dottrina, kien hemm diversi sentenzi fir-Renju Unit u dana peress li inholqot sitwazzjoni fejn jekk kumpanija tagixxi *oltre l-objects clause* kontenut fid-dokumenti relattivi, tali att gie meqjus f'certi okkazzjonijiet bhala *ultra vires*.

Din id-dottrina giet moderata u llum il-gurnata, tapplika biss għal kazi limitat ferm.

Brenda Hanningan (op. cit.) – pag 101 – tghid :-

“A company registered under the CA 1985, while a separate legal entity, as we saw in Chapter 3, does not have unlimited capacity to act. Instead, its capacity

is determined by the company's objects as stated in the memorandum and acts outside of the objects are ultra vires and void.

This ultra vires doctrine was laid down by the House of Lords in Ashbury Railway Carriage and Iron Co Ltd v Riche (1875 LR 7 HL 653). The facts were that a company (whose objects were limited to making and selling railway carriages and equipment) contracted to provide the funding for the construction of a railway in Belgium. Subsequently, the company was sued when it failed to provide the funding as agreed and it pleaded in its defence that the transaction was ultra vires and beyond its capacity.

The House of Lords agreed that the contract was ultra vires and the company could not be held to it. The memorandum of association required the company to state its objects which indicated the purpose for which the company was established. Those objects identified the ambit of activity beyond which the company could not go. The question, Lord Cairns noted, was not as to the legality of the contract; the question was as to the competency and power of the company to make the contract. The restriction of a company's capacity to its objects as stated was intended to protect creditors and shareholders by requiring the company to operate within defined limits. (See Cotman v Brougham (1918) AC 514 at 520 per Lord Parker).

Almost immediately, the judiciary appeared to appreciate that the doctrine was something of a strait-jacket. In A-G v Great Eastern Rly Co (1880 5 App Cas 473, HL), the House of Lords attempted to relax it somewhat by holding that, in addition to a company's express objects, the court will imply that a company may do all such other things as may fairly be regarded as incidental or conducive to the attainment of its objects. In practice, a clause of this nature is usually expressly included in the objects clause.

Notwithstanding the concession in A-G v Great Eastern Rly Co, and rather than relying on any possible judicial implication, the practice developed whereby companies typically adopted a vast array of objects to make sure that their activities could not conceivably be ultra vires..... Moreover, despite the breadth of the objects adopted, disputes continued pursuing (See for example, Re Jon Beau fort (London)Ltd 1953, Ch 131; Re; International Sales and Agencies Ltd v Marcus (1982) 3 All ER 551l Re Horsley & Weight Ltd (1982) 3 ALL ER 1045; Simmonds v Heffer (1983) BCLC 298). This situation was increasingly unacceptable as the original justifications given in Ashbury Railway Carriage and Iron Co Ltd v Riche for the ultra vires doctrine (protection of shareholders and creditors) ceased to have much modern resonance. The expectation in the commercial world was that a company would not be restricted in the activities which it might conduct and shareholders and creditors looked to mechanisms other than the ultra vires doctrine to protect their interests.

Legislative intervention to protect third parties followed, both at the EC level and domestically.....The net result, as far as persons dealing with the company are concerned, is that the significance of the ultra vires doctrine and

therefore the objects clause is much diminished by these statutory provisions which, in particular, prevent the validity of any act done by a company from being questioned on the ground of lack of capacity (CA 1985, s 35(1)).

*However, as the statute permits shareholders to seek injunctive relief with respect to anticipated acts which are ultra vires (s 35(2) and directors, and others, may be personally liable for losses arising from ultra vires transactions (s 35(3), it is still necessary in a very small number of cases to be able to identify when a transaction is ultra vires. Thus the doctrine retains some residual vitality...Against that background, and faced with a particularly convoluted lower court judgement dwelling at length on the ultra vires doctrine (See 1982, 3 All ER 1057), it was perhaps unsurprising that the Court of Appeal decided to comprehensively restate the position on ultra vires in **Rolled Steel Products (Holdings) Ltd v British Steel Corp** ((1985 3 All ER 52)...The fact in Rolled Steel are complex but involved a company guaranteeing debts of an associated company, essentially gratuitously. The transaction had been entered into with a view to improving the position of one of the directors who had personally guaranteed the associated company's debts.*

In approaching these matters, the court said, a clear distinction must be drawn between acts which are beyond the capacity of the company and acts which are carried out by the directors in excess or abuse of their powers. Only the former are ultra vires transactions and void. Whether a transaction is beyond the capacity of the company and ultra vires is a matter of construction of the memorandum. The objects clause must be construed to see whether there is explicit provision for the activity or transaction in question, whether expressed as an object or a power, or whether the transaction is capable of being performed as reasonably ancillary or incidental to the objects. If the transaction falls within either of these categories (ie either expressly provided for, whether as an object or as a power, or within an implied power) then it is intra vires, otherwise it is ultra vires."

Fil-pag 111 tal-**Pennington** (op. cit.) huwa spjegat kif kienet mitigate d-dottrina :-

"The purpose of the new rules enacted by the Companies Act 1989 is subject to certain reservations, to validate transactions entered into by a company, even though they are ultra vires or beyond the company's objects and the powers conferred on it by its memorandum and articles of association` at the same time the new rules maintain the personal liability of the company's directors to the company for the loss caused by them engaging in ultra vires activities, and also relief to prevent the company and its directors from entering into ultra vires transactions and engaging in ultra vires activities. In other words, the external operation of the ultra vires rule in invalidating transactions entered into by a company beyond its objects and powers is brought to an end, but the internal or disciplinary function of the rules for the protection of members or shareholders of the company is retained."

Din id-dottrina terga` ghal darb`ohra tixhet dawl dwar l-importanza tal-kontenut tal-*memorandum* u l-*articles of association*.

Huwa imperattiv li l-kontenut ta` l-istess ikun jirrifletti dak li qed isir peress li huwa l-istess kontenut tal-*memorandum* u articles hekk kif registrati li huwa vinkolanti u *legally binding*.

Din il-Qorti hija konvinta li dak li huwa vinkolanti u li għandu jorbot huwa dak kontenut fil-*memorandum* u *articles of association* mhux l-allegat intendiment li seta` kien hemm.

Il-Qorti ssib konfort dwar dan anke mill-fatt li fil-kaz tal-*memorandum* u *articles of association* ta` B & S Contractors Limited (B & S), jissemma espressament illi kull wahda mil-*legacy families*, jkollha rappresentanza fil-Bord ta` l-ghażla tagħhom. Fl-artikolu 7(i) tal-*memorandum* ta` B & S, hemm imnizzel li hemm dritt ta` kull familja li tinnomina direttur.

Din il-Qorti mhijiex konvinta li nholqot konswetudni li ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi ssuperat il-kontenut tal-*memorandum* u *articles of association*.

Dan qed jinghad peress li meta jigu meqjusa l-provi mressqa dwar x` sehh wara l-mewt ta` uhud mill-ahwa subien Busutil jew ir-rizenja ta` uhud mill-ahwa subien Busutil, jirrizulta li l-prassi dejjem kienet li ssir rizoluzzjoni straordinarja mill-azzjonisti ta` FBS li permezz tagħha jigi mahtur direttur għid. Huwa minnu li dan id-direttur il-għid solitament kien jigi mill-familja koncernata fejn ikun għadu kif miet jew irrizenja l-awtur, izda sabiex in-nomina ssir hatra kien hem mil-htiega tal-approvazzjoni ta` l-azzjonisti. Għalhekk in-nomina setghet tigi skartata, u ma kienitx torbot lill-azzjonisti l-ohra.

Mill-provi rrizulta, li kien jintalab li jkun hemm approvazzjoni unanima ta` dik in-nomina u dana minhabba x-xewqa tac-*chairman* ta` dak iz-zmien Charles Busutil. Effettivament, maggħoranza ta` l-azzjonisti kienet bizzejjed biex jigi appuntat direttur, izda ic-*chairman* ta` dak iz-zmien kien jipprova jgħib il-kunsens unanimu u dan bil-ghan li jkun hemm kulhadd ferhan u magħqud. Kif irrizulta, l-ottjeniment ta` kunsens unanimu kien jiehu z-zmien, bħalma gara meta giet nominata Suzanne Busutil bhala direttur minflok missierha.

Il-Qorti tinnota li l-hatra ta` Suzanne Busuttil sehhet bis-sahha ta` extraordinary resolution tat-2 ta` April 2008.

Wara l-mewt ta` Charles Busuttil, il-hatra ta` direttur iehor minfloku sehhet billi gie nominat mill-familja ta` l-istess Charles Busuttil, ibnu Christian Busuttil izda mbagħad issejħet laqgha generali straordinarja ta` l-azzjonisti li fiha Christian Busuttil gie appuntat b`maggoranza ta` l-azzjonisti.

Għaldaqstant il-Qorti ma taqbilx li dan huwa kaz fejn kien hemm konswetudni li qatt ma giet formalizzata bil-miktub.

Għalhekk il-Qorti mhijiex sejra tilqa` t-talba tar-rikorrenti fis-sens li tagħti ordni sabiex *il-memorandum u articles of association* ta` kull kumpannija involuta jigu emendati biex jirriflettu l-allegazzjoni li kull familja għandha tkun rappresentata fil-Bord minn persuna ta` l-ghażla tagħha.

Ir-rikorrenti sostnew li kagun li mħumiex rappresentati fil-bord ta` FBS u anke tas-sussidjarji ta` FBS, huma qed jigu prekluzi li jippartecipaw fil-gestjoni, sorveljanza, monitoragg u kontroll ta` FBS u tas-sussidjarji tagħha.

Kif diga` nghad, din il-Qorti ma tarax li hemm xi dritt vigenti li r-rikorrenti jkunu parti mill-bord tad-diretturi ta` FBS.

Lanqas ma taqbel ma` l-allegazzjoni li r-rikorrenti mħumiex rappresentati fil-bord ta` FBS. Id-diretturi effettivament jahdmu u jirraprezentaw l-interessi tal-kumpannija kollha, u fl-ahhar mill-ahhar jirraprezentaw ukoll l-interessi ta` l-azzjonisti kollha.

Fuq nota ohra, ir-rikorrenti allegaw ukoll li jmur kontra l-Companies Act, li azzjonisti (bhalma huma r-rikorrenti) jigu penalizzati ghaliex ikun esprimew ruuhhom. Gie sostnut li l-maggoranza ma għandhiex dritt li tagħmel dak li trid u tikkagħna oppressjoni u tghaffig tal-minoranza. Saret referenza għad-dottrina tal-proper purpose doctrine u ta` l-equity.

Għal darb`ohra, din il-Qorti ma taqbilx ma` dak li qed jigi allegat mir-rikorrenti.

Abbazi tal-provi, din il-Qorti hija konvinta li bl-agir tagħha bhala direttur ma jfissirx illi Suzanne Busuttil setghet tagħmel li trid u toggezzjona għal kollox.

Il-Qorti tirreferi ghall-affidavit ta` John Bonello :-

“..SB has no proper basis for her disdain....I have never, to my recollection, ever heard her say anything positive about anyone or anything connected to the FBS group....I have seen the effect that SB’s criticism and litigious actions has had on the spirit and mood of the FBS board....I have to state that I have seen no evidence of discrimination against her or any shareholder but I have seen her behaviour and I can say that it was not helpful to installing the right governance structures in the Group.”

Mix-xieħda ta` Suzanne Busuttil, irrizulta li mhi kuntenta b`xejn li jsir fil-kumpanniji. Lanqas ma hija kuntenta bin-nies esperti u professjonisti li kienu nkarikati, fosthom id-ditta ta` awdituri li ironikament għamlet zmien tahdem magħha stess.

Din il-Qorti tara li t-tneħħija ta` Suzanne Busuttil minn direttur sehħiet għal ragunijiet serji u validi peress li l-agir tagħha fil-bord kien negattiv.

Inoltre dik kienet ix-xewqa tal-maggoranza ta` azzjonisti.

Din il-Qorti tqis ukoll li wara li Suzanne Busuttil tneħħiet minn fuq il-Bord ta` FBS, ma giet prodotta l-ebda evidenza li t-turnover naqas jew li n-neqozju beda sejjer ghall-aġħar.

Addirittura kien ippruvat li t-turnover zdied kif ukoll il-profitti qabel it-taxxa.

Ma tressqet l-ebda prova sostantiva li n-nuqqas ta` Suzanne Busuttil li tagħixxi bhala direttur kien ta` pregudizzju ghall-interessi tal-kumpannija u tal-azzjonisti.

Finalment il-Qorti tirreferi ghall-provvediment tagħha tat-2 ta` Settembru 2016 fil-kawza **Av Jonathan Abela Fiorentino vs Vroon Containers BV et al** li kienet citata mill-intimati fin-nota ta` osservazzjonijiet tagħhom. Il-Qorti qalet hekk :-

“In-nuqqas ta` rappresentanza fit-tmexxija ta` kumpanija mhux per se att ta` oppressjoni, ingust jew diskriminatorju. Il-protezzjoni gudizzjarja tal-membru hija fis-sens li min b`xi mod ikollu kontroll fuq l-ishma ta` kumpanija ma jikkommettix atti li jopprimu b`mod ingust u diskriminatorju lil min jippossjedi ishma ohra.”

Ma hemmx lok li taghti rimedji kif mitlub mir-rikorrenti, inkluz illi Suzanne Busuttil tkun appuntata direttur.

b) In-nuqqas ta` FBS illi Suzanne u/jew Brian Busuttil jinghataw impieg

Ir-rikorrenti ghamlu referenza ghall-artikolu 8.1 tal-articles of association ta` FBS li jipprovdu li kull membru ta` kull legacy family għandu d-dritt li jigi impjegat mal-kumpanija. Irrizulta mix-xhieda moghtija li Suzanne u Brian Busuttil ma kinux impjegati minn FBS jew is-sussidjarji tagħha.

Gie sostnut li dan huwa kaz iehor ta` abbużz tal-maggoranza peress li diversi membri ohrajn tal-familja Busuttil kienu jew għadhom impjegati ma` FBS jew is-sussidjarji tagħha.

Saret referenza ukoll ghall-fatt li fl-articles of association hemm projbizzjoni li persuna f'pozizzjoni għolja jew azzjonist huwa prekluz li jahdem għal rasu u għalhekk ir-rikorrenti ma jistgħux jaqilghu salarju minn band` ohra.

Ir-rimedju mitlub mir-rikorrenti huwa li Suzanne Busuttil tigi mpjegata ma` FBS u kumpens tat-telf ta` paga.

Dwar din il-lanjanza, din il-Qorti tosserva li FBS qegħda tagixxi u ilha hekk tagixxi bhala holding company sa mis-sena 2000.

Infatti FBS ma tagħmel l-ebda attivita` hliel li tqassam id-dividends lill-azzjonisti tagħha.

Mill-provi jirrizulta li FBS ma għandha l-ebda impjegati u lanqas għandha bzonn li timpjega xi nies. Mill-financial statements hekk jirrizulta wkoll.

Ghalhekk it-talba tar-rikorrenti li Suzanne Busuttil tigi mpjegata ma` FBS ma tistax tigi akkolta.

Dwar imbagħad it-talba biex Suzanne Busuttil tigi mpjegata ma` sussidjarji ta` FBS, jerga` jigi ribadit li din it-talba tezorbita ruhha mill-mertu ta` din l-procedura fid-dawl tal-provvediment tagħha tas-6 ta` Marzu 2013 li kien ikkonferma mill-Qorti ta` l-Appell.

Dwar ir-rimedju tat-telf ta` paga, din il-Qorti tara li lanqas dan ma għandu jintlaqa` peress li kif gia` ingħad, FBS ilha għal zmien twil tagħixxi bhala *holding company* mingħajr impjegati.

In oltre, lanqas ma ngabet prova li Suzanne Busuttil spiccat bla impjieg u ma setghet tahdem imkien. In fatti, għamlet zmien tahdem ma` l-istess ditta ta` awdituri li qed jagħixxu bhala l-awdituri ta` FBS.

c) In-nuqqas ta` rappresentanza fuq is-sussidjarji ta` FBS, inklusa FCP

Li diga` nghad fil-kaz ta` (a) ighodd għal dan l-ilment, li għalhekk qed ikun respint.

d) Frodi u abbuz

Ir-rikorrenti għamlu referenza għal grajjiet li skont huma jammontaw għal frodi u abbuz.

i. Flus li ma gewx dikjarati u li kienu depozitati f'kontijiet esteri

Ir-rikorrenti għamlu referenza ghall-fatt li ittieħdu miljuni minn FBS u B & S mingħajr dawn qatt ma nstabu waqt l-audit u spicċaw f'kontijiet esteri bir-rizultat li l-*financial statements* kif ukoll l-*consolidated financial statements* jinkludu spejjeż fittizji.

Kuntrarjament għal din l-allegazzjoni, hemm ix-xieħda ta` John Zarb u Simon Flynn kli kienet konsistenti u baqgħu jinhargu *clean audit reports*.

Ir-rikorrenti allegaw li huwa irrelevanti li dawn il-flejjes sussegwentement tqassmu lill-azzjonisti. Dan ghaliex dak iz-zmien, ir-rikorrenti ma kinux fil-bord ghaliex kienu qed jissuccedu lil missierhom u ghaliex malli Suzanne Busuttil bdiet tistaqsi dwar dawn il-flejjes, giet imwissija biex toqghod kwjeta.

Skont ir-rikorrenti, dan huwa agir oppressiv ghaliex il-gestjoni kienet qed issir bil-mohbi, b`mod irregolari u kontra l-ligi.

Minkejja l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti, ma tressqux provi li dawn il-flejjes effettivamente kienu jidderivaw minn negozju ta` FBS jew minn B & S.

Mhuwiex ippruvat b`mod sodisfacjenti in-natura tal-flejjes esteri li tqassmu bejn l-azzjonisti u kif kienu generati.

Minn ezami tad-dokumenti ezebiti a fol 908 u 909, ma hemm l-ebda indikazzjoni fuq min kien intestat il-kont bankarju.

Lanqas ma hemm xejn x`jindika li dawn id-dokumenti kienu jirrigwardaw B & S jew lil FBS.

Skont ix-xiehda ta` John Zarb fil-kawza 802/2014 JZM, irrizulta li meta huwa sar jaf b`dawn il-flejjes, kien hemm uzanza tal-hamest ahwa originali, liema uzanza twaqqfet.

Dan spjega li dawn il-flus ma sarux b`tali mod li kkompromettew l-kontrolli tal-kumpaniji u li kien hemm kummissjonijiet li jinghataw direttamente mingħand il-kumpaniji li kien jissorsjaw l-affarijiet u li kien jagħtu *commission* lil familja.

Spjega li kien hemm ukoll kaz ta` *volume discounts* u *marketing costs* li kien jithallsu lil kumpaniji u lil klijenti awtorizzati.

Bil-gurament tieghu, huwa spjega li dawn bl-ebda mod ma kkompromettew *the day to day transactions* tal-kumpanija.

Irrizulta wkoll li minn laqghat li saru mal-Kummissarju tat-Taxxi, gie deciz li din il-vertenza tigi kkunsidrata bhala li l-azzjonisiti ma ddikjarawx dan

id-dhul, izda mbagħad bl-amnestija li hareg il-Gvern ta` dak iz-zmien, dak li rcivew dawn il-flejjes gew moghtija parir li jhallsu l-mizata ta` l-amnestija.

Fl-isfond ta` dan kollu, prova dwar min liema sorsi ingiebu dawn il-flejjes u jekk tali fondi nghatawx lil kumpaniji nfushom u mhux lill-familja Busuttil *per se* ma tressqitx a sodisfazzjon ta` din il-Qorti.

ii. Hlas ta` spejjez personali ta` ufficjali mill-flus tal-kumpannija

Ezempju iehor ta` allegat abbużż li għamlu referenza għalih ir-rikorrenti huwa l-uzu ta` flejjes tal-kumpanija u ta` impiegati tal-kumpanija għal skopijiet personali tal-diretturi, staff u membri tal-familji tagħhom. Dan kollu jwassal ghall-inattendibilita` tal-*financial statements* kif ukoll ta` l-operat ta` min gie inkarigat biex imexxi l-kumpanija.

Ir-rimedju li qed jintalab mir-rikorrenti huwa li din il-prattika ta` frodi u abbużż ma jīgux tollerati u jigu istitwiti kontrolli serji interni, sistemi ta` internal reporting traparenti, good *management practices*, good governance u accountability li jagħti kaz l-interessi tal-kumpanija u ta` l-azzjonisti kolha.

Din il-Qorti għarblet dak li ssema mir-rikorrenti fejn gie sostnut li fil-kaz ta` B & S kien hemm *allowance* li tithallas lil Joseph Busuttil. Madanakollu, din saret bl-approvazzjoni tad-diretturi kollha ta` dak iz-zmien inkluz missier ir-rikorrenti u wara l-mewt ta` Charles Busuttil, dan il-hlas gie ratifikat mid-diretturi l-ohra kollha tal-kumpanija hlief għal Suzanne Busuttil. Dwar l-allegazzjoni tal-famuza ikla tal-ewwel tas-sena, din il-Qorti ma tarax li dan jista` jitqies bhala abbużż idha hija semplice turija ta` apprezzament lill-familja kollha.

Dwar allegazzjonijiet li kienu jithallsu safar, vaganzi u ikliet li kienu lkoll personali izda imħalla minn flus tal-kumpanija, din il-Qorti ma giet moghtija l-ebda provi sostanzjali.

Kien hemm ukoll allegazzjoni li kienu jintuzaw impiegati tal-kumpanija biex jagħmlu xogħolijiet personali għal uhud mill-membri tal-familja Busuttil.

Madanakollu, ghalkemm din kienet prattika normali għal xi snin, din il-prattika ma għadhiex tigi adoperata, hekk kif irrizulta mix-xhieda migbura.

e) Manuvri u skemi fl-interess ta` sezzjoni ta` azzjonisti biss

Ir-rikorrenti ghaddew biex ghamlu referenza ghal diversi manuvri allegatament oppressivi fil-konfront tar-rikorrenti u li gew intizi biss ghall-ahjar interess ta` grupp ta` azzjonisti.

Dawn kienu (i) tbagħbis tal-profiti ta` B & S billi jsir bejgh u profit ta` certu Tiara Prodcuts u jidhru fil-kotba ta` FBS; (ii) progett li ssir Dutch *Holding company*; (iii) negozjati li tinbiegħ FCP għal prezz inferjuri għal valur reali tagħha u (iv) trasferiment u bejgh ta` l-assi u operazzjonijiet ta` B & S lil FCP/FBS bazata fuq valutazzjoni inkorretta.

Din il-Qorti tinnota illi dawn il-lanjanzi huma mertu ta` azzjonijiet ohra li jinsabu pendenti quddiem din il-Qorti u li ser jigu decizi llum wkoll.

Ir-rikorrenti sostnew li r-rimedju li jridu huwa li jkun hemm ordni ta` reversal tat-trasferiment ta` l-assi u operazzjonijiet ta` B & S lil FCP/FBS, illi l-profiti mill-bejgh tal-prodotti tat-*trademark* TIARA jigu kollha re-allokati lil B & S u illi jigi appuntat rappresentant tar-rikorrenti fuq FCP/FBS u l-Bordijiet kollha.

Dwar dawn l-ilmenti, din il-Qorti tara li għandha tistrieh fuq ix-xhieda ta` Simon Flynn u John Zarb, entrambi persuni indipendenti, ta` integrita u tal-oghla reputazzjoni professjonal. Dawn sostnew fix-xhieda tagħhom li ma kienx hemm xi tbagħbis ta` profiti ta` B & S in konnessjoni mal-prodotti TIARA. Anke fir-rigward tal-valutazzjonijiet magħmula dwar l-assi u n-negozju ta` B & S, dawn saru minnhom bhala esperti independenti u anke ntalbet stima mingħand ditta ohra ta` awdituri.

Dwar imbagħad l-ilment fuq il-progett tal-kumpanija Olandiza, din il-Qorti hadet konjizzjoni ta` l-ilment tar-rikorrenti u tar-referenzi li gew magħmula mir-rikorrenti dwar *tax avoidance schemes* u *sweetheart deals*. Madanakollu, f'dan il-kaz, kien sar studju dettaljat u akkurat minn esperti lokali u barranin, kif ukoll kien hemm approvazzjoni dwar tali progett mill-Ministeru tal-Finanzi, Malta Enterprise u d-Dipartiment tat-Taxxi Interni.

L-ilment dwar tahdidiet ghall-bejgh ta` FCP lanqas ma jforni xi prova ta` oppressjoni, peress li minn banda l-wahda, l-intimati qed jinsistu li ma kien hemm ebda diskussjonijiet sabiex tinbiegħ il-kumpanija FCP u kif ukoll, ma sehh l-ebda trasferiment ta` FCP u għalhekk ma jistax jigi kkunsidrat li kien hemm xi oppressjoni jew diskriminazzjoni li seħħet fil-konfront tal-azzjonisti.

f) Governanza dghajfa jew mankanti, nepotizmu u nuqqas ta` meritokrazija

Gie allegat mir-rikorrenti li hafna mill-impjegati gew promossi u nghataw opportunitajiet fuq bazi ta` *cronyism* u mhux mertu. Ir-rikorrenti allegaw li min kien kompetenti inzamm lura u inholqot sistema ta` salarji minghajr process car u trasparenti. Ir-rikorrenti sahqu illi giet zviluppata kultura li f`pozizzjonijiet ta` fiducja jitpoggew niex li ma kinux oggettivamente kompetenti jiehdu veduta indipendenti.

Ir-rikorrenti sostnew illi hemm tmexxija u kontroll minn certu fazzjonijiet li jinnominaw nies biss leali lejhom u dan qed iwassal ghal pregudizzju dwar kif qed titmexxa l-kumpanija. Ir-rimedju mitlub mir-rikorrenti dwar dan huwa li tigi kreata struttura fejn l-informazzjoni tkun veritiera u kredibbli u li l-vantaggi indiretti mhux dikjarati jiu regolarizzati. Intalab li wara sejha ghall-applikazzjoni, ikun hemm process ta` ristrutturar fejn persuni kompetenti jigu appuntati fuq bazi ta` mertu u li r-remunerazzjoni tigi miftehma skont policies ragonevoli. Giet mitluba wkoll li jkun hemm sistema ta` internal u external reviews kontra l-frodi.

Wara li analizzat dak li tressaq quddiemha, din il-Qorti qieset li attwalment hemm in vigore varji mizuri sabiex jiossalvagwardjaw kontroll u thaddin tal-principji ta` *good governance*. Irrizulta li qed isiru laqgha tal-Bord tad-diretturi b`mod regolari kif ukoll qed issir prezentazzjoni ta` rapporti dettaljati qabel kull laqgha sabiex dawn jigu kkunsidrati mid-diretturi. Gie mwaqqaf *remuneration committee* indipendenti li huwa mmexxi minn John Bonello kif ukoll twaqqaf *audit committee* immexxi minn Joseph Schembri. Qed isiru laqhat informali kull sitt xhur ghall-azzjonisti sabiex dawn jinghataw informazzjoni dwar l-andament tan-negozi tal-kumpanija.

Per konsegwenza, din il-Qorti ma tarax li hemm lok li jintlaqghu t-talbiet tar-rikorrenti. Hija mhijiex tal-fehma li tressqet prova oggettiva u sodisfacenti dwar ir-rekwizit ta` l-ewwel subartikolu ta` l-artikolu 402 tal-Kap 386.

Provvediment

Ghar-ragunijiet kollha premessi, il-Qorti qegħda tipprovd i billi :-

**Tilqa` l-eccezzjonijiet kollha tal-intimati li sal-lum dwarhom
ghadu ma nghatax provvediment.**

Tilqa` l-eccezzjonijiet tal-kjamati fil-kawza.

Tichad it-talba tar-rikorrenti.

Tordna lir-rikorrenti sabiex ihallsu l-ispejjez taghhom u tal-intimati.

Tordna lill-intimati sabiex ihallsu l-ispejjez kollha tal-kjamati fil-kawza.

Onor. Joseph Zammit McKeon
Imhallef

Amanda Cassar
Deputat Registratur